

Kommuner shopper robotter, men risikerer at få for lidt ud af dem.

teknologi side 8-9

Tabu om ensomhed skal tales ihjel.

ældre side 5

H.C. Østerby er sportsnørd og mors dreng med hang til Solgryn.

politikerliv side 12-13

kommunen

politik fra rødderne | mandag 25. september 2017 · nr. 19 · 60. årgang

o trusler

"Der sad syv skud i min hoveddør, og der var skudhuller i en jakke i entreen. Jeg er 100 procent sikker på, at det var på grund af mit arbejde."

Morten Reseke

Fire ud af ti, der arbejder med kontrol af socialt bedrageri i kommunerne, er blevet truet af borgere. **arbejdsmiljø** side 4-5

Rettelse

I seneste nummer skrev vi i artiklen “Kommunale hjemmesider sladrer uden tilladelse”, at kun Bornholm og København havde indgået aftaler, da vi bad om aktindsigt. Det havde Brøndby imidlertid også, men vi havde desværre fejllæst datoen i aktindsigten. Dermed er det ikke 87, men 86 kommuner, der manglede en aftale. Desuden omtalte vi det som en kendsgerning, at det ikke var muligt at indgå gyldige databehandleraftaler med Google. Der var imidlertid tale om en kommentar fra Jesper Lund, formand for IT-Politisk Forening. Endelig burde vi have brugt ordet ‘personhenførbare’ i stedet for personfølsomme. *Kommunen* beklager.

Fire kommuner får lov at hæve skatten

Odense, Slagelse, Holbæk og Halsnæs Kommune har søgt om at hæve skatten næste år, og alle har fået lov, oplyser Økonomi- og Indenrigsministeriet. Betingelsen er, at de holder sig indenfor de udstukne beløb, som er: 96,8 mio. kr. Odense, 50,3 mio. kr. Slagelse, 43,5 mio. kr. Holbæk og 9,4 mio. kr. Halsnæs.

De fire beløb giver tilsammen de 200 millioner kroner, som kommunerne under ét måtte hæve skatten med ifølge aftalen med regeringen. De fire kommuner havde ønsket skattestigninger for tilsammen 384 millioner, oplyser Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Til gengæld har et flertal i Billund besluttet at sænke kommuneskatten med 0,7 procentpoint og grundskyllen med 2 promillepoint.

15,2

Så mange sygedage havde de ansatte i Glostrup Kommune i gennemsnit i 2016. I den anden ende af spektret finder man Esbjergs ansatte med lidt under 10 sygedage.
Kilde: Ugebrevet A4.

Kuglepenne med til at fælde KL-kontorchef

Et indkøb af 37 Mont Blanc-kuglepenne til omkring 90.000 kroner til de ansatte i KL’s Jura og EU-kontor var en af årsagerne til, at kontorchef Karsten Thystrup sidste efterår forlod KL, fremgår det af en artikel i Danske Kommuner. KL’s administrerende direktør Kristian Wendelboe oplyser til bladet, at KL siden har samlet alle interne funktioner under en vicedirektør og ansat et par ekstra controllere. Thystrup sagde op, efter at metroxpress begyndte at grave i hans bilag og blandt andet afslørede, at der var bestilt 3 seks-personers sommerhuse til tre personer, der skulle deltage i Folke-mødet. Desuden har det vist sig, at han og andre medarbejdere i flere tilfælde har hævet diæter og samtidig dækket udgifter via deres KL-kreditkort.

Brevstemmer når frem i tide

KL og PostNord har indgået en aftale, som skal sikre, at alle brevstemmer til kommunalvalget når frem. Den

Ødelæg en bog med ét bogstav

Lorte med blæsten. Midt i en klynketid og Tykke-Per: Gladsaxe Bibliotekerne fik tusindvis af danskere med på spøgen, da de på Facebook opfordrede til at lege med bogtitler. Formålet var at få folk til at snakke om litteratur, fortæller bibliotekar Stine Bang Iversen. Læs hele historien på Kommunen.dk

“Vi har rigtig mange, der arbejder over uden at få penge for det. Det er typisk forberedelse til besøg hos borgere, registrering og administration, der fylder.”
FOA-formand Dennis Kristensen om, at mange offentligt ansatte siger, de må tage fritiden i brug for at nå arbejdsopgaverne.

betyder helt konkret, at alle stemmer, som skal sendes fra en kommune til en anden, samles ét sted i den enkelte kommune fredagen før valget. Lørdag afhenter PostNord brevstemmerne i kommunerne, hvorpå de sorterer og leverer dem søndag i hjemkommunen.
- Grundlæggende er det jo vigtigt i et demokrati, at alle borgere kan afgive deres stemme - uanset om de møder op på et valgsted eller sender den med brev, siger KL-sekretariatschef Solvejg Schultz-Jakobsen.

Ikast-Brande er igen mest erhvervsvenlig
Dansk Industri har for syvende år i træk undersøgt, hvilke kommuner der ifølge virksomhederne har det bedste erhvervsklima. Øverst på listen figurerer igen Ikast-Brande, mens Hedensted er hoppet op som nummer to efterfulgt af Skanderborg, Herning og Middelfart. Nederst på listen ligger Odsherred, København, Ærø, Kerteminde og Egedal.

Mavdffdvdteartsen
@Mvdvdtsen

Ødelæg et new management ord med et bogstav. Jeg starter: italemætte

DI måler på 44 indikatorer, som regnes sammen til et vægtet gennemsnit. Seks ud af ti virksomheder landet over betegner deres kommune som erhvervsvenlig, hvilket er ny rekord.

Kommentarer om hudfarve var ikke gratis
En pædagogmedhjælper har fået medhold i Ligebehandlingsnævnet og en godtgørelse på 5.000 kroner, efter at han havde følt sig krænket af sin leder ved to episoder. Det fremgår af afgørelsen, at lederen overfor en kollega havde spurgt til pædagogmedhjælperen som ham den 'sorte' eller 'mørke'. Ved den anden episode havde lederen omtalt ham som 'terrorist'. Ifølge lederen blev hudfarven nævnt for at beskrive medhjælperen blandt omkring 50 kolleger, som lederen endnu ikke kendte ved navn. Udtrykket 'terrorist' havde lederen brugt, fordi medhjælperen havde forstyrret et møde. Det var humoristisk ment - og på et efterfølgende forsoningsmøde forsikrede lederen, at det ikke skulle gentage sig. Medhjælperen havde efter episoderne haft det dårligt på sin arbejdsplads og ikke følt sig velkommen længere.

Kommunerne vinder to af tre udbudsklager

Efter en lang årrække, hvor antallet af klagesager mod myndighederne skød i vejret år efter år, har antallet af sager stabiliseret sig.

omkostninger

Jens Holm
jens@kommunen.dk

Når private virksomheder vælger at tage slagsmål om udbud med kommunerne i Klagenævnet for Udbud, vinder virksomhederne i cirka 1 ud af 3 sager.

Nævnet har dømt mod kommunen i 35 ud af 102 kendelser fra 2013 til 2017, viser *Kommunens* gennemgang af de af Klagenævnets materielle kendelser, hvor kommunerne eller et kommunalt indkøbsfællesskab indgår som part.

- Det viser, at der er plads til forbedringer i kommunerne. [...] Det er ærgerligt, for det koster mange penge både på den private og den offentlige side, siger Louise Høgh von der Heide, der er chefkonsulent og advokat hos Dansk Erhverv.

Antallet af klagesager mod

Indkomne klager mod alle myndigheder (samlet)

år	antal klagesager
2006	37
2007	58
2008	84
2009	115
2010	182
2011	178
2012	161
2013	107
2014	120
2015	119

I en af de 102 sager vandt Human Care ApS en sag mod Brøndby Kommune hos Klagenævnet for Udbud i 2014. Ifølge kendelsen gik virksomheden glip af en rammeaftale med kommunen efter en uretmæssig afvisning af tilbuddet. Her blev Brøndby pålagt at betale 1.500.000 kroner til virksomheden.

Foto: Thomas Borberg / Ritzau Foto

offentlige myndigheder er samtidig raslet ned år for år på grund af en række lovændringer fra 2013, der gjorde det mere omkostningsfuldt for virksomhederne at klage.

Klagegebyret blev dengang hævet fra 10.000 til 20.000 kroner, og det blev muligt at pålægge en tilbudsgiver, der taber en klagesag, at betale sagsomkostninger til den indklagede myndighed.

Dyrere og færre klager

Ifølge Dansk Erhverv har ændringerne haft store konsekvenser for deres medlemmer.

- Det har betydet, at virksomhederne skal tage hensyn til en ekstra risikofaktor, nemlig at de risikerer at skulle betale den offentlige parts sagsomkostninger, forklarer Louise Høgh von der Heide og fortsætter:

- Det er, så vidt jeg er bekendt, det eneste offentlige klagensævn, hvor det er tilfældet. Det betyder alt andet lige, at der er nogle virksomheder med en vindersag, som vælger ikke at klage alligevel.

I gennemsnit betaler virksomhederne 18.132 kroner til kommunerne i sagsomkostninger i de sager, hvor virksomhederne har tabt kampen, viser *Kommunens* gennemgang af nævnets kendelser.

- Private virksomheder skal ikke kunne pålægges at beta-

le omkostninger til en offentlig part, hvis de vinder deres sag helt eller delvis. De private parter skal allerede betale omkostningerne til deres egen advokat, og det må være nok, mener Dansk Erhverv.

KL forstår argumentationen, men derefter stopper forståelsen dog.

- Jeg forstår godt, at de har den tanke, men jeg vil også omvendt sige, at vi har et regelsæt, der skal sikre transparens og ligebehandling, og vi har også et meget effektivt og billigt klagesystem. I mange andre lande skal det gå via domstolene, siger Claus Ørum Mogensen, der er kon-torchef i Økonomisk Sekretariat hos KL.

KL: Passende antal

At nævnet har dømt mod kommunerne eller deres indkøbsfællesskaber i 35 ud af 102 kendelser, kan ikke ses som et udtryk for, at udbudsområdet skulle være plaget af særlige problemer, mener kommunerne selv.

”Der bliver jo stadig klaget, også uberettiget, men det har et andet niveau, end det havde før.”

Claus Ørum Mogensen, KL

Antal materielle kendelser med en kommune som part

2017: 16 (august)	6 (august)
2016:	18
2015	26
2014:	12
2013	30

- Jeg synes egentlig, at det lyder passende. Hvis tallet var lavere, så ville jeg tolke det, som om der var for mange, der klagede uden at have en sag. Og det var jo lidt den situation, vi sad i, før der blev ændret på gebyrerne, siger Claus Ørum Mogensen.

Få år før lovændringerne trådte i kraft i 2013, kunne kommunerne og andre offentlige myndigheder se til, mens klagebunkerne voksede sig større og større med stor fart.

Rekorden for indkomne klager blev sat i 2010, hvor der indløb 182 styk. Ifølge den seneste årsberetning fra klagenævnet var antallet faldet til 119 i 2015.

- Det ville være en katastrofe, hvis vi vendte tilbage til den tilstand, der fandtes for

fem år siden, mener Claus Ørum Mogensen.

Årsagsforklaringen fra klagenævnet peger da også entydigt på, at de ekstra klageomkostninger for virksomhederne er årsagen til, at færre vælger at klage i dag.

- Navnlig forhøjelsen af klagegebyret til 20.000 kroner (...) samt klagerens risiko for at blive pålagt at betale sagsomkostninger til den indklagede ordregiver må antages at have været udslagsgivende faktorer, skriver Klagenævnet for Udbud i årsrapporten for 2015.

Erfaringerne fra kommunerne og de kommunale ind-

købsfællesskaber viser dog samtidig, at virksomhederne og deres tilhørende advokater ikke holder sig tilbage, når det drejer sig om de helt store kontrakter.

- Der er blevet gjort rigtig meget for leverandørerne. Er ordrene store nok, så holder virksomhederne sig ikke tilbage med at klage - det kan vi jo se, fortæller Claus Ørum Mogensen og tilføjer:

- Der bliver jo stadig klaget, også uberettiget, men det har et andet niveau, end det havde før. Indkøbere som SKI modtager klager hver gang, de afholder udbud, og de har tabt én sag.

**ODENSE
KOMMUNE**

Chef til Jobrehabilitering i Beskæftigelses- & Socialforvaltningen, Odense Kommune

Kan du se dig selv i spidsen for et område, hvor vi gør op med aktivering og i stedet sætter fokus på job og uddannelse?

Ansøgningsfrist: 6/10-2017

Se alle aktuelle stillinger på www.dknyt.dk/stillinger

"Der sad syv skud i

Morten Reseke modtog i forbindelse med en kontrol-opgave telefontrusler fra en borger. Det kulminerede en januarnat, da der blev skudt syv gange mod hans hus, mens han og familien lå og sov.

o trusler

Af Astrid Skov Andersen
astrid@kommunen.dk

Kvart over tre en januarnat i 2012 vågner Morten Reseke ved en høj lyd. Først tror han, at lyden stammer fra nytårsfyrværkeri. Han står op. På gulvet ligger der splintret glas, og der lugter af krudt. I hoveddøren er der syv skudhuller, en jakke i entreen er gennemhullet af skud, og to skud er fløjet gennem stuen og sidder i terrassedørens fodpanel. Morten Reseke hører lyden af hvinende dæk og hjulspin ude på villavejen, inden han ringer 112.

- Havde én været på vej på toilettet på det tidspunkt, havde personen ikke levet i dag. Så havde der siddet skud i bryst- og hovedhøjde på vedkommende, siger Morten Reseke, der på det tidspunkt arbejdede som kontrolmedarbejder i Nordfyns Kommune.

Forud for episoden havde han haft en kontrolsag, der var endt i voldsomme vredesudbrud og telefoniske trusler fra to borgere, der var under mistanke for at snyde med deres samlivsforhold og dermed en række ydelser. Der faldt aldrig dom i sagen, men Morten Reseke er overbevist om, at skuddene ramte hans hoveddør som resultat af hans kontrolarbejde for kommunen.

Kommunernes kontrolmedarbejdere er en udsat gruppe, når det kommer til intimidering og trusler fra borgere. Deres arbejde med at kontrollere, om borgere har givet korrekte oplysninger og har ret til at modtage de ydelser, de får, fører ofte til konfrontationer.

En ny undersøgelse foretaget af HK Kommunal viser, at 40 procent af de medarbejdere, der arbejder i en kontrolgruppe eller har observationer og kontrol som en del af deres arbejde, har været udsat for trusler, intimidering eller trusler om vold indenfor det seneste år. Ingen har dog været udsat for fysisk vold.

- Det er alarmerende højt. Det er voldsomt mange, der bliver udsat for intimidering

og trusler. Det er dybt foruroligende, siger Mads Samsing, der er næstformand i HK Kommunal.

Han er ikke overrasket over, at kontrolmedarbejdere er en udsat gruppe, fordi de i deres arbejde sætter spørgsmålstegn ved, om borgerne skjuler oplysninger, som kan føre til, at de i sidste ende får frataget en ydelse eller bliver stillet overfor tilbagebetalingskrav. Men det kan have store konsekvenser for medarbejderne.

- Hvis man har fået at vide fra en borger, at vedkommende "nok skal finde dig" og "ved, hvor du bor," kan man få en følelse af, at man skal kigge sig en ekstra gang over skulderen. Eller at der kan stå nogen og vente på dig på peronen, når du stiger ud af toget. Den slags kan sætte sig, så man bliver utryg ved at gå på arbejde og utryg i sin fritid i kraft af sit arbejde, siger han.

Jernplader for vinduerne

Morten Reseke er uddannet politibetjent og arbejdede som betjent i 18 år, før han blev kontrolmedarbejder i 2010. På grund af sin erfaring fra politiet opfatter han sig selv som mere hærdet over for konfrontationer og trusler end de fleste. Efter skudepisoden var han sygemeldt i tre uger, hvor han gik til samtaler hos en krisepsykolog.

Episoden fik ham også til at ændre adfærd. Han satte jernplader for vinduerne til soveværelset, familien fik hemmelig adresse, og han satte lamper med sensorer op, så haven ville blive badet i lys, hvis nogen nærmede sig. Når han kørte hjem fra arbejde, kørte han omveje og sikrede sig, at ingen fulgte efter.

- Efter episoden havde min kæreste og jeg meget afbrudt søvn. Vi vågnede kvart over tre hver nat, og jeg var lige oppe for at tjekke, at jeg havde låst døren, fortæller Morten Reseke, der først fik ro, da huset blev solgt og familien flyttede til et nyt sted godt et år efter skudepisoden.

- Det tærer ret meget psykisk på én at leve sådan, og vi kunne i hvert fald ikke blive

"Havde én været på vej på toilettet på det tidspunkt, havde personen ikke levet i dag. Så havde der siddet skud i bryst- og hovedhøjde på vedkommende."

Morten Reseke, tidligere kontrolmedarbejder i Nordfyns Kommune

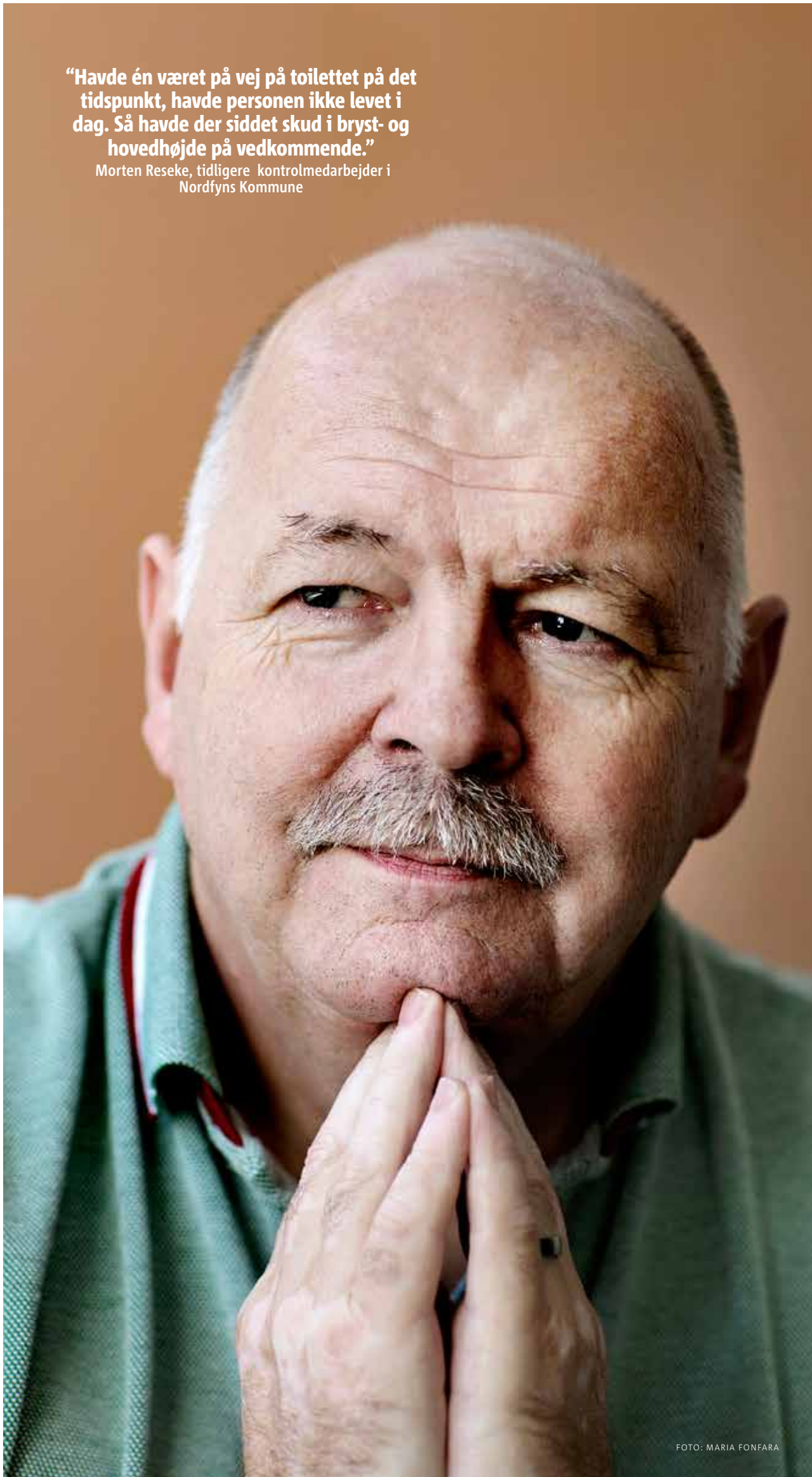

FOTO: MARIA FONFARA

min hoveddør”

Jeg blev ked af at tage på arbejde

“Jeg havde et møde med en borger, der går helt skævt. Han rejser sig op og råber og skriger. Cirka et halvt år efter møder vi hinanden uden for borgerservice, og han stopper op. Han går ret tæt på mig og siger: “Jeg får fandme lyst til at smadre dig nu.” En rådhusbetjent hopper ind mellem os, og jeg bryder sammen og begynder at græde. Det bliver politianmeldt, og han bliver dømt. Efter episoden var jeg sygemeldt et par dage, og i et halvt til et helt år efter var jeg ked af at tage på arbejde. Jeg vidste, at jeg skulle cykle forbi, hvor han boede, og det var ikke rart. Efter ni måneder skulle jeg vidne mod ham i retten. Han vender sig om og kigger på mig, og det giver et sug i maven. Han siger, at han er virkelig ked af det. Han siger, at han fortryder og giver mig en kæmpe undskyldning. Det lettede sindssyg meget, og der faldt skuldrene lidt ned.”

Mand, 39 år, kontrolmedarbejder

Trækker han et våben nu?

“Jeg havde en sag, hvor der var mange indikationer på, at en familie ikke havde ret til de ydelser, de fik. Det hele var meget mystisk. Jeg fik daglig opkald fra anonyme telefonnumre. Efterhånden blev de truende i telefonen, fordi de manglede penge. To personer kom til et møde, og de var meget ophidsede. Manden smækkede en sort attachémappe op på bordet og stikker hånden ind i tasken. Idet han tog hånden ud, tænkte jeg: Nu sker det! Jeg frygtede, at han ville trække et våben. Han var meget truende. Det var dog bare en bog.”

Kvinde, 54 år, kontrolmedarbejder

boende i det hus, siger han.

Ifølge Mads Samsing varierer typerne af truslerne mod kontrolmedarbejdere meget. Det kan være, at borgeren siger: “Det er din skyld, hvis jeg går hjem og begår selvmord nu.” Det kan også være trusler som “jeg ved, hvor du bor” eller “jeg skal nok finde dig.”

- Det kan også være, at medarbejderen bliver hængt ud på nettet. Vi har lige haft et eksempel, hvor formanden for Facebook-gruppen Jobcentrets Ofre lagde navnet på en sagsbehandler ud og skrev, at han håbede, at folk ville spytte på hende, hvis de mødte hende, fortæller Mads Samsing.

Kommunerne presser

Nina von Hielmcrone er jurist og ekstern lektor ved Aalborg Universitet og arbejder en gang om ugen i Gellerupparkens retshjælp, hvor hun møder borgere, der er i kommunens søgelys og under mistanke for at modtage ydelser uberettiget. Hun ser de mange trusler fra borgere mod kontrolmedarbejdere som et udtryk for, at “kontrolmedarbejderne måske er lidt for ivrige i tjenesten, så folk føler sig intimideret.”

- Det karakteristiske ved den slags sager er, at den pågældende borger føler sig utrolig magtesløs. Det kan gøre, at nogen har behov for i anførselstegn “at slå igen” på grund af den vrede, der kan følge med magtesløsheden, siger Nina von Hielmcrone.

- Hvis de mister ydelserne,

“Det er alarmerende højt. Det er voldsomt mange, der bliver udsat for intimidering og trusler. Det er dybt foruroligende.”

Mads Samsing, næstformand i HK Kommunal

som kan være børnetilskud, boligstøtte og friplads til børnene, bliver deres økonomiske situation helt håbløs. Det gør selvfølgelig, at de bliver meget bekymrede og bange. De føler sig intimideret og udsat for mistænkeliggørelse, selvom de ikke mener, at de har gjort noget galt, siger Nina von Hielmcrone.

Hun mener, at kommunerne bør stoppe med at komme på uanmeldte kontrolbesøg tidligt om morgenen. Besøgene er grænseoverskridende og intimiderende.

Skal løses lokalt

Kommunernes kontrolindsats er oprustet de seneste år for at afsløre så meget socialt bedrageri som muligt, men Jane Ussing, der er afdelingschef for Borgerservice i Vejen Kommune og leder af et netværk for kommunale kontrolmedarbejdere i Region Syd-danmark, kan ikke genkende juristens beskrivelse af, at kontrolmedarbejdere er med til at optrappe en konflikt.

- Vi laver slet ikke uanmeldte besøg hos os. Hvis man følger KL's guide på området, kan jeg kun sige, at det må være yderst sjældent, at det

sker, siger Jane Ussing.

Hun er overrasket over undersøgelsens resultat, og der har ikke været trusler mod hendes ansatte i Vejen Kommune.

- I vores afdeling har vi øvet os rigtig meget i vores tilgang til borgerne. Det betyder rigtig meget for resten af dialogen, om man møder folk med venlighed, selvom man skal snakke med dem om noget, der er lidt træls, siger hun og peger på, at undersøgelsen giver anledning til, at man lokalt får taget en snak om, hvordan man kan håndtere det her.

Det er Mads Samsing fra HK enig i.

- Vi kan arbejde med problemstillingen i HK, men arbejdsgiverne skal også arbejde med det. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at kommunerne er meget optaget af vores medlemmers sikkerhed. Det er enormt vigtigt, at man både forebygger det og samtidig véd, hvordan man skal håndtere det og følge op, hvis der har været en episode, siger Mads Samsing.

Overfusninger, intimideringer og trusler kan ifølge Mads Samsing forebygges ved at overveje, hvordan man henvender sig til borgeren. Det er lige fra det første brev til belysningen i mødelokalet til antal medarbejdere til en samtale, der kan have indflydelse på borgerens oplevelse af mødet med kontrolgruppen og dermed følelser og reaktionsmønster under mødet.

Tre anonyme beretninger bygget på interview, som *Kommunen* har lavet. Redaktionen er bekendt med kildernes identitet.

Angsten forsvinder nok aldrig

“Jeg havde en samtale med en borger, der ikke havde overholdt aftaler om jobsøgning, og han stod til at blive trukket i kontanthjælp. Det bliver han vred over, og han ringer til mig og truer med at slå os allesammen ihjel, for vi skal fandme ikke tage hans penge. Lige i situationen tog jeg det ikke så tungt, men efterfølgende fik jeg det dårligt. Jeg er stadig nødt til at holde ude foran bygningen på gæsteparkeringen, for jeg kan simpelthen ikke køre ned på parkeringspladsen. Jeg prøver jævnlig, men jeg kan ikke. Det sidder i mig. Jeg er blevet utrolig nervøs for at være alene på arbejde tidligt om morgenen eller om eftermiddagen. Hver dag giver jeg besked til min mand, når jeg kører fra arbejde, så han ved, at jeg er på vej. Det er cirka tre år siden, og jeg tror aldrig, at jeg slipper af med angsten for, at han kan finde på at gøre noget. Det fylder i min hverdag hver eneste dag. Det endte med, at han blev dømt, men ventetiden, indtil dommen faldt, var med til at forlænge utrygheden.

Kvinde, 60 år, medarbejder i jobcenter

Fremtidens unge, vilde ældre bliver en udfordring for kommunerne

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre.

Kommunen inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

NYE VEJE

Anne-Marie Dahl

Fremtidsforsker, Futuria

For nogle år siden blev en mand på min villavej 75 år, og i den forbindelse meldte kommunen sin ankomst til en snak om den tredje alder. Medarbejderen kom på cykel i det glatte vintervejr, hvilket fik fødselaren til at udbryde: Så skulle jeg da have skovlet indkørslen fri eller hentet dig i min bil.

Her flere år efter er han fortsat en levemand med hang til rødvin, sang og kurtisering af sin kone. Han virker ikke som en, der umiddelbart får brug for 'kommunen'.

MIG SELV - også som ældre

De ældre, der er på vej, er ikke, hvad ældre har været. De er ikke nedslidte af hårdt fysisk arbejde eller ydmyge på samme måde som tidligere ældre. De er opvokset i en tid med velstandsstigning, muligheder, normbrud og et væld af offentlige sundhedsydelser.

Vant til at vælge og vrage i deres eget liv, skifte job, bolig, partner og livsstil, så hvorfor skulle de pludselig holde op med at være individualister eller SIG SELV, bare fordi de bliver gamle?

Faktisk vil de slet ikke sættes i bås som 'ældre' og have tildelt en standardydelse fra kommunen, men hellere klare sig ved hjælp af alskens ny teknologi.

I de senere år har jeg arbejdet på mange projekter omkring fremtidens ældre i forhold til boligformer, ældre/plejeboliger og lokalt centre. De ældre - eller dem på vej til at blive ældre jeg har mødt i den forbindelse, mere end antyder en lidt mere 'vild' holdning til det at blive ældre.

Samme billede genfindes i undersøgelser af vores forventninger til fremtidens seniorliv, heriblandt en undersøgelse fra 2015 fra Ældre Sagen: 'Alder ingen hindring'.

Ifølge den mener langt de fleste ældre, at livet er fuldt af muligheder, og at alder i sig selv ikke er forbundet med tab af livsindhold. Selvfølgelig er der en gruppe, som har ringe livstilfredshed på grund af sygdom og ensomhed, men det overordnede indtryk er optimisme og forventning i forhold til fremtidens seniortilværelse op i en meget høj alder.

Skisma mellem forventning og standard

Men uanset hvor umoderne det er at kalde sig selv gammel, så vil vores biologi indhente os. Vi bliver ældre og måske både fysisk og psykisk mere skrøbelige.

Ifølge aldersforsker Suresh Rattan er menneskets optimale alder 45 år; med alderen bliver kroppens celler nemlig langsommere og langsommere til at regenerere sig selv. Selvfølgelig kan livsstil i forhold til mad, motion og røg med videre have betydning, men der kan komme en modsætning mellem det liv, vi forventer, og det liv, vi evner.

Medmindre vi serviceres for fuld skrue med nyeste medicin, sundhedsteknologi og den ypperste kommunale service - og det vil vi selvsagt forvente.

Og hvad skal kommunen så forvente og forberede sig på i mødet med fremtidens unge, vilde ældre, hvis det billede, der kan tegnes ud fra megatrends og undersøgelser i øvrigt, holder stik? Her et bud på krav til sundhedsydelser, ældreboliger og frivillighed/deltagelse, som bygger på generelle megatrends og diverse fremtidsdialoger, jeg har deltaget i i kommuner og organisationer de sidste år:

Sundhedsydelser - nej til standard

Fremtidens unge, vilde ældre vil være mere 'krævende' og ikke bare have tildelt en standardydelse fra kommunen. Det handler om at være længst muligt i eget liv trods eventuelle begrænsninger. Det er MIT unikke liv.

Net-kompetente, som de er, vil de hurtigt

"Fremtidens unge vilde ældre vil være mere 'krævende' og ikke bare have tildelt en standardydelse fra kommunen. Det handler om at være længst muligt i eget liv trods eventuelle begrænsninger. Det er MIT unikke liv."

kunne finde frem til andre kommuners tilbud og finde sammen i Facebook-grupper med fælles krav til kommunen. Eller surfe rundt på de globale hylder og opdage nye teknologier og plejemuligheder, som de føler giver mening lige præcis i forhold til deres situation.

Som stærkt påvirket af oplevelsesøkonomien er det almindeligt at mærke efter såvel i køledisken som i den offentlige butik. Derfor kan mavefornemmelse hurtigt komme til at stå overfor kommunens ønske om evidens.

De er næppe så autoritetstro som tidligere generationer og falder ikke på halen over ord som 'autoritet', 'ekspert' eller fyraften. Kommunen skal være tilgængelig og personalet til rådighed, når det passer mig. 24/7-onlineservice, ja, måske ligefrem 'primadonna-service'!

Ikke alle ældre er måske så meget oppe på beatet - især ikke de ældste, men fremtidens pårørende er i den grad også børn af deres tid: følsomme, individualistiske og digitale. De vil givetvis fungere som skrappe advokater for familiens ældre, og der kan være rigtig mange af dem. Med stigningen i skilsmisser siden 1960'erne er fremtidens familie et kludetæppe af pap-relationer med mange, måske forskelligrettede krav og forventninger til deres kære pleje.

Formentligt er stikordene i forhold til kommunens ældrepleje innovation i ydelserne, evig balance mellem evidens, standard og 'kunde' og forventningsafstemning i forhold til kommunens tilbud.

Ældreboliger version luksus

Med udsigt til de store ældregenerationer er der i disse år fokus på fremtidens ældre- og plejeboliger og i øvrigt også udsigterne for de store parcelhuskvarterer. Vil sidstnævnte stå som vindblæste parcelhus-ørkener i takt med, at de store årgange flytter i ældrebolig, fordi de kommende unge familier hellere vil bo i de store byer eller er for få til at overtage husene? Eller vil fremtidens unge, vilde ældre opgradere parcelhuset med ældreteknologi og bruge de mange rum til det fede liv med blandt andet et vel-værelse til luksuspleje?

Uanset hvad kan vi nok forvente, at fremtidens unge, vilde ældre ønsker mere end en 64 kvm ældrebolig eller et standardværelse på et plejehjem.

Det siger næsten sig selv, at alskens teknologi skal danne baggrundstæppe for fremtidens ældrebolig. IT overalt, talekommando til alt og skærmvægge, så den ældre kan spise digital søndagsmiddag med familierne rundt omkring i landet eller på kloden.

En butlerrobot til at gøre rent, servicere og byde på rødvin er et must. Mere plads vil sikkert også være et krav, så der er plads til et iscenesat bedsteforældreliv og langbord til den store sammensatte familie med pap-relationer. Noget kan måske klares med 'fede' fælleshuse med gæstelejligheder, restaurant og i øvrigt wellness, dagligstue, kreativitetsrum og - ja, måske - højteknologiske bollerum!

Det sidste kan måske være lidt for heftigt ved plejeboliger; her handler det nok mere om refugium og stemning med stimulering af sanser - musik, duft, visuelt, vand, skønhed og genskabelse af de ældres hjem.

Placering og image er givetvis også vigtigt. Natursmukt? Midt i bylivets inspiration? Og så

skal det enkelte område/byggeri naturligvis have et 'brand', ligesom det allerede sker på skoleområdet og i nogle almene boligforeninger: ældreplejeboliger med fokus på for eksempel gourmetmad, musik, kultur, økologi og så videre.

Frivillighed - ad hoc

Når vi bliver både ældre og 'vildere' op i en høj alder, skulle der være god baggrund for at arbejde længere og om ikke andet være aktiv i de frivillige organisationer. Måske de unge, vilde ældre kan løse udfordringen med også flere rigtig gamle med hjælp behov? Der synes hos lokalpolitikere ofte at være store forventninger til frivillighedsbegrebet. Umiddelbart ser fremtidens ældre dog ikke ud til at være klar til det. I undersøgelsen fra Ældre Sagen er langt de færreste enige i, at frivillige bør udføre ældrepleje.

Det ser ud til, at også de unge, vilde ældre er bærere af de forandringer i forhold til frivillighed, som vi ser i ungdomskulturen eller 'Popstars-generationen'. Deltagelse handler i stigende grad om sværmløst!

Nogle gang kan man på himlen se fugle flagre rundt uden noget mønster, men så går de i formation og skaber et skarpt træk i fremdrift. Det samme sker, når en masse mennesker, der ikke nødvendigvis kender hinanden, pludselig formår at skabe en aktivitet sammen for en tid. Fanget af et signal, der lige præcis appellerer til deres følelser i situationen.

Det ser ud til, at vi som mennesker bliver mere 'situide' - styret af MINE følelser fra minut til minut. Det skyldes individualisering, et mere følelsesmæssigt 'mærken efter'-samfund og digitalisering, og de sociale medier sætter det hele på speed. Det betyder, at pligt, "plejer" og langtidspanlægning viger for mere spontan og intens deltagelse, og at folk i højere grad tjekker ind og ud af fællesskabet.

Derfor er det vigtigt at finde nogle systemer til at 'give stafetten videre' i det frivillige arbejde og give de unge, vilde ældre mulighed for at tjekke ind og ud fremfor at hænge på en bestemt post med møde hver onsdag. Fremfor program og plan er der behov for at tænke 'Facebook-agtigt' i forbindelse med fremtidens aktiviteter.

For de unge, vilde ældre giver udtryk for, at de gerne vil deltage. De vil gerne byde ind med lige præcis MINE kompetencer og gøre en forskel. Ved at bruge de sociale medier kan de unge, vilde ældre sikkert motiveres til intense og spændende projekter!

Brug for kommunen?

Levemanden på min vej kører fortsat bil og sejler rundt på Aarhusbugten og griner fortsat ad den gang, 'damen fra kommunen' kom cyklende. Selvfølgelig er alle fremtidens ældre ikke 'unge og vilde', men det bedste bud fra krystalkuglen er dog, at vi står overfor en ny ældregeneration, der generelt er mere kunde-end borgerorienteret.

Nok kan de mere og længere, men forventer måske samtidig mere end fortidens mere 'taknemmelige' generationer. Jeg er i hvert fald ret sikker på, at vi +50'ere nok skal melde os hos kommunen, hvis vi får brug for hjælp til at realisere vores unge, vilde ældreliv for fuld skrue!

Drop fiksekulturen og snak med de ældre om ensomhed

Personalet i hjemmeplejen spiller en central rolle i at spotte ensomhed og tage den svære samtale. Nyt materiale inspirerer til hvordan.

o alene

Af Astrid Skov Andersen
astrid@kommunen.dk

Ole på 73 år har sovet på sin fløjlssofa i stuen i nat. Bleen er våd, og underlaget på sofaen er krøllet. Overalt er der minder fra et langt liv. På væggene hænger billeder af familie, gardinerne er mølædte, og lejligheden lugter af kat. Ole har boet i lejligheden i 17 år. I soveværelset står der uåbnede flyttekasser.

Den indlysende måde at hjælpe Ole på ville være at bede om en ekstrabevilling til rengøring og udpakning af flyttekasser, men ifølge Dorit Wahl-Brink, der er director hos Marselisborg - Center for Udvikling, Kompetence & Viden, er der behov for at udfordre personalets tænkning, så der i højere grad tages hensyn til hans sociale og psykiske tilstand.

- Personalet er meget optaget af at fikse ting i stedet for at være nysgerrige på at nå hele vejen rundt om Ole. Personalet vil typisk sørge for, at der kommer mad på bordet, uden at forholde sig til, om han egentlig gerne ville have nogen at spise sammen med, siger Dorit Wahl-Brink.

Hun kalder det en fikse-kultur, hvor personalet er bedst til at tage hånd om de fysiske forhold som pleje, rengøring og træning, mens det psyki-

“Vi ved godt, at vi bør tænke helhedsorienteret omkring borgeren, men jeg ser gang på gang superdygtigt sundhedspersonale, der holder sig til den fysiske del, fordi det er her, de er på hjemmebane.”

Dorit Wahl-Brink

Ensomhed er udbredt blandt ældre mennesker og i særlig grad blandt ældre, der modtager hjælp. Blandt ældre mennesker, der modtager personlig pleje, føler 25 procent sig ofte eller en gang imellem alene blandt andre, mens 50 procent ofte eller en gang imellem føler sig uønsket alene.
Kilde: Sundhedsstyrelsen

ske og sociale bliver underprioriteret. En forklaring kan være, at ensomhed er tabuiseret og svær at tage fat på for personalet. Ifølge Dorit Wahl-Brink handler det om at udvikle sundhedsbegrebet.

- Vi ved godt, at vi bør tænke helhedsorienteret omkring borgeren, men jeg ser gang på gang superdygtigt sundhedspersonale, der holder sig til den fysiske del, fordi det er her, de er på hjemmebane. Det er dét, jeg vil ind at udfordre, siger Dorit Wahl-Brink.

Det bedste middel mod ensomhed er nære relationer. Men pointen er ikke, at sundhedspersonalet skal opbygge tætte relationer til borgeren.

- I den nære relation ligger også, at det er en ikke-professionel relation. Du kommer ikke, fordi du får penge for det. Du kommer, fordi du gerne vil hjælpe eller være noget for et andet menneske. Her spiller frivillige og pårørende en god og stærk rolle. Så personalets rolle er at spotte ensomheden og understøtte borgeren i faktisk at gøre noget for at opbygge nye netværk eller styrke de eksisterende, siger Dorit Wahl-Brink.

Tal om det

Lluis Armangué kan nikke genkendende til tabuisering

Sådan kan personalet opdage og italesætte ensomhed

► **Man kan sagtens være aktiv og sammen med andre og alligevel føle sig ensom.** Som personale er det vigtigt at koncentrere sig om alle borgere og ikke kun dem, der er meget alene.

► **Det er ikke antallet af relationer, men kvaliteten af relationerne, der er afgørende for, at man ikke føler sig ensom.** Derfor er det vigtigt at have fokus på, om borgeren har adgang til nærvær og ikke bare adgang til samvær.

► **Ensomhed er et tabu.** Derfor er det vigtigt, at personalet ser efter andre tegn og holder øje med, om borgeren prøver at fortælle om ensomheden på en mere indirekte måde.

► **Problemet med ensomhed er ikke nødvendigvis løst, hvis borgeren kommer til ugentlige fællesspisninger.** Derfor bør man ikke kun fokusere på løsningen, men også på samtalen. Samtalen om ensomhed i sig selv kan have meget stor værdi for borgeren.

► **Der er ingen fysiske tegn på ensomhed, og ensomhed er meget individuelt.** Nogle mennesker har behov for mere social kontakt end andre. Det er følelsen af ensomhed, der er afgørende, og den følelse kan man sagtens have trods mange relationer.

► **En indikation på ensomhed kan være, hvis borgeren rømmer sig og skal bruge lidt tid på at varme stemmen op, når han/hun får besøg af hjemmehjælperen.** Det viser, at det måske er længe siden, at borgeren har brugt sin stemme.

► **Et andet tegn kan være, hvis borgeren viser trang til fysisk berøring for eksempel ved at give hånd i længere tid, end man normalt plejer at gøre.**

► **Det er vigtigt at have nogle gode indgangsreplikker klar, der kan åbne en samtale om ensomhed.** Det kan være med udgangspunkt i billeder på væggen, at du kan spørge ind til, hvilke relationer borgeren har eller har haft.

► **En anden god indgangsreplik kan være: “Der er mange, der kan føle sig alene, hvis de ikke kan komme så meget ud. Er det noget, du kender til?”** Ved at normalisere følelsen af ensomhed tager man toppen af tabuet.

► **Oftentimes vil borgere, der oplever ensomhed have en tendens til at have negative forventninger til, hvad de kan få ud af socialt samvær.** “Hvorfor skal jeg overhovedet gå derhen, hvis jeg alligevel ikke får noget ud af det?”

Kilde: Lluis Armangué, specialkonsulent i Afdeling for Ældrelev i Københavns Kommune, og Dorit Wahl-Brink, director hos Marselisborg - Center for Udvikling, Kompetence & Viden

gen af ensomhed både blandt borgere og personale. Han er specialkonsulent i Afdeling for Ældrelev i Københavns Kommune og har netop gennemført et forløb med fokus på at ruste personale til at opdage og italesætte ensomhed.

Ensomhed øger risikoen for

en for tidlig død samt en række sygdomme som hjertekar-sygdomme, demens og depression.

- Hvis man spotter det, har man også mulighed for at komme med et tilbud. Det første tilbud er at tale om det. At tale om det er i sig selv meget positivt for mange bor-

gere, fortæller Lluis Armangué.

Eksemplet med Ole, der sover på fløjlssofa og har flyttekasser i soveværelset, er en del af en ny online-materiesamling, der skal inspirere og skabe dialog om, hvordan man kan spotte ensomhed. Det er Marselisborg og

Københavns Kommune, der står bag materialsamlingen, som Lluis Armangué og Dorit Wahl-Brink præsenterer på KL's ældrekonference den 25. september 2017.

Undervisningsrobotter, loftlifter og virtual reality. Det er blot en håndfuld af nye teknologier, som kommuner bruger til velfærdsydelser. I fremtiden håber man at have helbredssensorer hos ældre og kunne bruge robotter til tøj- og gulvvask.

Foto: Samuel Brøgger

Robotter kan være nyttige

Det skal give bedre livskvalitet og spare ressourcer. Men velfærdsteknologi kan blive spild af penge for kommunerne, hvis ikke borgere og ansatte bliver trygge ved teknologien og lærer at bruge den.

smart

Af Johannes Lange Baunsgaard
johannes@kommunen.dk

Der skal spares på hjemmeplejen i kommunen. Ledelsen køber robotstøvsugere til alle, der bor i ældrebolig. Problemet er, at de ansatte ikke kan vedligeholde dem, de ældre kan ikke lide dem og ledelsen er allerede rykket videre til næste projekt.

Inden der er gået tre år, samler robotter for hundredtusindvis af kroner støv på et lager.

Det var en af de skrækhistorier, der blev fortalt ved 'Velfærdsteknologi anno 2017' i Odense Congress Center i midten af september. Her var kommuner, producenter og eksperter samlet for at diskutere, hvordan det går med teknologien. Det går godt,

men kunne gå bedre, var en udbredt konklusion. For selv om kommunerne i høj grad har taget de nye løsninger til sig, oplever de stadig udfordringer med at komme i gang med at bruge teknologien. Næstved er blandt dem, der har oplevet bump på vejen.

Viljen skal være der

I den sjællandske kommune er man i gang med at afprøve et digitalt medicinskab kaldet Dosecans. Det skal hjælpe folk med selv at kunne tage deres medicin. Konsulent i Næstved Ladan Rezai stod for at præsentere det foreløbige arbejde. Hun ser et stort potentiale i projektet, men erkender, at det ikke har været helt ligetil:

Det har været svært at finde de rigtige borgere. Det er ikke nok 'bare' at være syg og have brug for medicin. Man skal have lyst til at bruge teknolo-

gien og være i stand til selv at tage sin medicin. Derudover har den tekniske del såsom opdatering af systemets apps, fejl på forældede telefoner og en ny organisering været en udfordring for noget af personalet, siger hun.

Det er vanskeligt for Ladan Rezai at sige, hvor stor gevinsten indtil videre har været. Hun tror, at et vedholdende arbejde med teknologien og tæt dialog mellem forskellige ansatte vil give gode resultater. Hun har også fået meget ud af at trække på erfaringer fra andre kommuner.

Næstved er ikke den eneste kommune, der oplever udfordringer. I en undersøgelse fra Teknologisk Institut svarer 41 procent af kommunerne, at de "i mindre grad hører gevinsterne ved at bruge velfærdsteknologi." Herunder oplever næsten 60 procent, at det er implementeringen,

der er den største barriere for at få mere ud af velfærdsteknologien.

I Odense har man brugt videobesøg i hjemmeplejen siden 2013. De skal - ligesom i Næstved - erstatte nogle fysiske besøg. Det har krævet tilvænning - ikke blot for borgerne, men også for de offentligt ansatte, der har måttet acceptere velfærdsteknologien som en central del af deres arbejde.

Det er ressourcekrævende at få sådan en idé omsat til virkelighed. Vi har haft mange tekniske problemer. Men den største udfordring har været at få hele organisationen til at arbejde sammen om projektet. Heldigvis viser ledelsen og personalet engagement og har lyst til at prøve nye ting, siger sundhedsfaglig konsulent Dorte Møller Hansen.

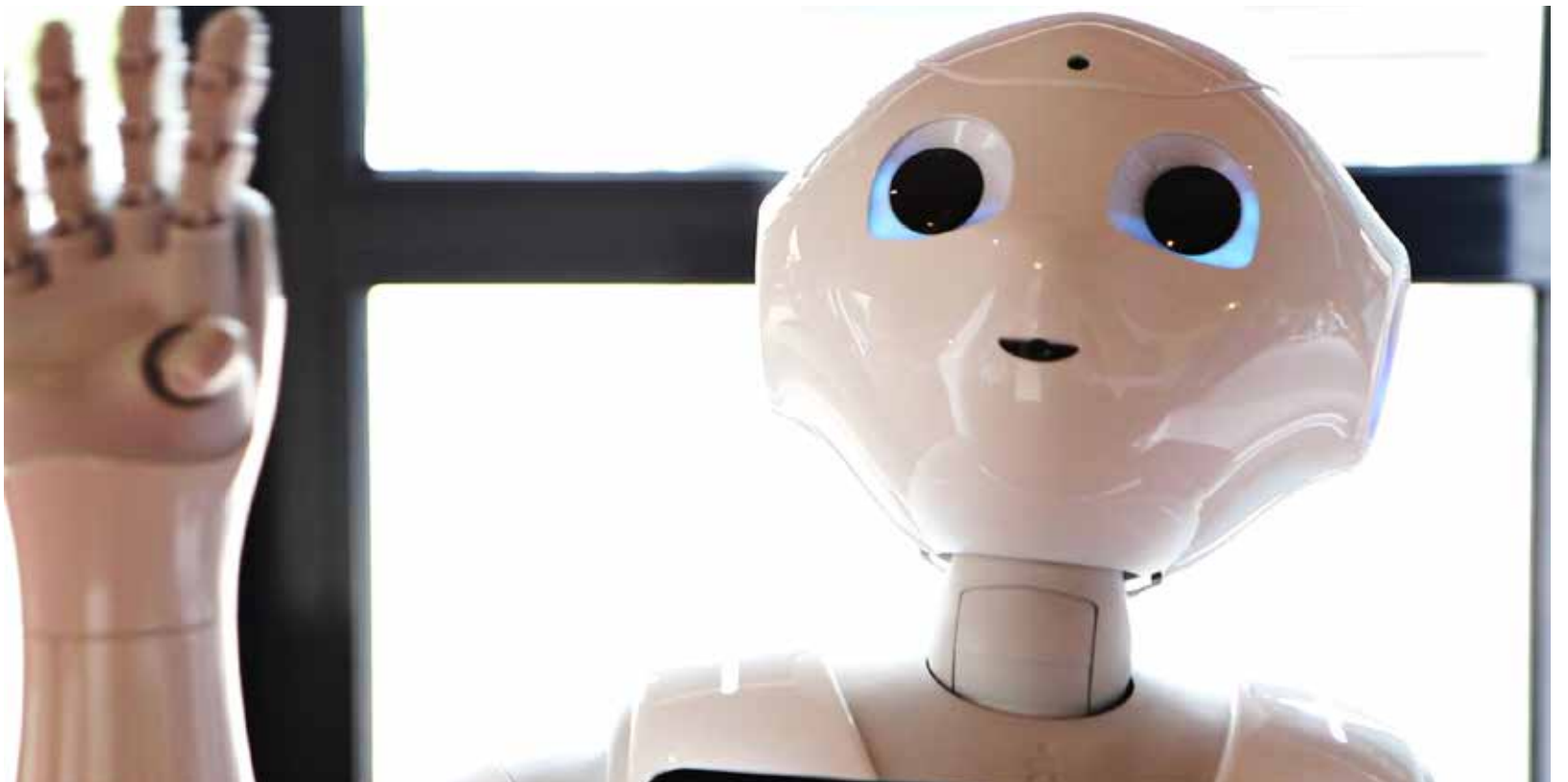
"Uden velfærdsteknologien ville vi mangle 20-25 millioner kroner i hjemmeplejen i Aarhus."

Velfærdsteknologichef Ivan Kjær Lauridsen

Ingen garanti for gevinst

Netop ledelsen i kommunerne skal være opmærksom på, at det ikke er nok at investere i velfærdsteknologi og så regne med, at resultaterne kommer af sig selv. Det er et af budskaberne fra Jørgen Løkegaard, der er centerchef for Velfærds- og Interaktionsteknologi på Teknologisk Institut.

Det bliver bakket op af flere

- men også spild af penge

producenter. Janne Mottlau er ejer af virksomheden Jadea, der producerer robotter, som kan hjælpe folk med et fysisk handicap til selv at kunne spise. Hun er blandt andet til konferencen for at dele ud af sine erfaringer som producent. Hun har oplevet flere kommuner, der ser teknologien som en genvej til at effektivisere.

For et halvt år siden ville en kommune købe syv spisero-botter af mig. De var klar til at bruge 400.000 kroner på de her robotter, men de var slet ikke interesseret i at vide noget om, hvordan teknologien skulle bruges eller vedligeholdes. De troede, at en spiserobot virker af sig selv, og så ville problemet være løst og pengene sparet, siger Janne Mottlau.

Aarhus er en af de kommuner, der investerer mest i velfærdsteknologi. Derfor har de

“Hvis ikke vi kan finde ud af at bruge et skylle-tørre-toilet, hvordan skal vi så kunne hjælpe borgerne med at blive selvhjulpne?”

Torben Nielsen, tidligere plejecenterleder, Ballerup

gjort sig mange erfaringer med de muligheder og faldgruber, som er forbundet med robotterne.

Det er for let at sige til en sosu-assistent: ‘Nu får du en loftlift og et skylle-tørre-toilet, og så bliver du mere effektiv, fordi vi kommer teknologi ind i din hverdag’. Det kræver, at ledelsen skaber de rette rammer for de ansatte, ellers er de penge hurtigt

spildt, siger velfærdsteknologichef Ivan Kjær Lauridsen.

Uddannelse er essentiel

Torben Nielsen var en af tilskuerne til en robotfremvisning. Han repræsenterede Ballerup ved konferencen og har arbejdet som leder af et plejecenter i mange år. Der har brugen af loftlifter og digital kommunikation givet bedre arbejdsmiljø, blandt andet fordi de ansatte har kunnet bruge mere tid på fysisk nærvær i plejen af beboerne. Men den nye teknologi stiller andre krav til, hvad man skal kunne som sosu-assistent.

Vores største udfordring er at finde tid til at uddanne vores personale i at bruge teknologien. Det er ikke alle sosu-assistenten, der er lige store teknik-hajer. Men hvis ikke vi kan finde ud af at bruge et skylle-tørre-toilet, hvor-

dan skal vi så kunne hjælpe borgerne med at blive selvhjulpne?, siger Torben Nielsen, som mener, at der skal sættes flere ressourcer af til uddannelse i brugen af velfærdsteknologi.

Mangel på viden om velfærdsteknologi er et problem i mange kommuner. Derfor skal man begynde at udvikle kompetencer indenfor området tidligere ude på sosu-skolerne. Det understregede flere af talerne ved konferencen. På Teknologisk Institut arbejder man med at bruge velfærdsteknologi i form af virtual reality til at undervise offentligt ansatte i, hvordan man bruger de nye hjælpemidler:

- Forskning viser, at man opnår bedre indlæring, hvis man kan få lov til at se noget, læse om det og så gøre det i praksis. Her kan virtual reality noget unikt, der overflø-

diggør tunge manualer: Vi kan i stedet lave undervisningsprogrammer, der giver fuld indlevelse. Det tillader folk at øve sig i at bruge og vedligeholde ny teknologi, inden man skal gøre det i virkeligheden, siger centerchef Jørgen Løkkegaard.

En vigtig teknologi

Kommunerne kigger lige nu langt efter flere midler til velfærdsområdet. En bedre folkesundhed og højere gennemsnitslevealder vil komme til at lægge pres på serviceniveauet. Her kan velfærdsteknologi måske lette presset, som borgmesteren i Aabenraa, Thomas Andresen (V), siger:

Flere af vores unge flytter væk, og vi får flere ældre. Den udvikling råber på, at vi skal gøre folk mere selvhjulpne, så vi som kommune kan køre længere på literen.

Noget tyder på, at pengene er givet godt ud. En måling foretaget af KL viser, at landets kommuner gik fra 111 millioner kroner i gevinster ved investering i velfærdsteknologi til 521 millioner i 2014-2016. Kommunerne virker samtidig opsatte på at fortsætte deres søgen efter nye løsninger. I Teknologisk Instituts undersøgelse svarer 79 procent, at de over de næste fem år vil have en større indsats på området end hidtil - på trods af udfordringerne.

Uden velfærdsteknologien ville vi mangle 20-25 millioner kroner i hjemmeplejen i Aarhus. Den teknologi, vi har investeret i, har givet borgere, ansatte og ledelsen en værdi, som ingen vil være foruden,” siger Ivan Kjær Lauridsen.

I skyggen af en kendt far, mor eller mand:

Derfor stiller vi selv op

De har stået på sidelinjen og betragtet politik. På godt og ondt. Men hvordan træder man ud af skyggen af sager og associationer, der klistrer til ens efternavn - og kan det ligefrem være en fordel? **Kommunen** har spurgt fire nye byråds kandidater, der har en politiker i familien.

Af Astrid Skov Andersen
astrid@kommuen.dk

”Da det blev offentliggjort, at jeg stiller op, var det en nyhed, der trak flere overskrifter end ved andre byråds-kandidater. Jeg håber bare, at vælgerne kigger på mig som person.”

Lone Houmann Holst

Stiller op for Venstre i Vejen. Gift med Carl Holst, tidligere forsvarsminister og nuværende MF for Venstre.

Hvorfor stiller du op til kommunalvalg?

Fordi der var nogle gode folk, der spurgte, om jeg havde lyst. Jeg mærkede efter i min mave, og det endte med, at jeg gerne ville, når nu nogen mener, at jeg kan bidrage med noget.

Hvilke fordele og ulemper er der for dig som kandidat ved at være gift med Carl?

Jeg har stået ved siden af

ham i mange, mange år. Det giver en indsigt i, hvad politik egentlig er. Men kommunalpolitik er noget andet end regionalpolitik og landspolitik. Det vil vise sig, om det har nogle ulemper, at jeg har det efternavn, jeg har. Da det blev offentliggjort, at jeg stiller op, var det en nyhed, der trak flere overskrifter end ved andre byråds kandidater. Jeg håber bare, at vælgerne kigger på mig som person. Det kan da godt være, at jeg har en lille fordel, og så kan det også være, at det er en ulempe. Det er klart, at jeg har et efternavn, som gør, at folk kender mig.

Hvordan vil du forholde dig til, at nogen vil associere dit navn til dårlige sager?

Det kan jeg ikke gøre noget ved. Jeg er gift med Carl, og det står jeg fuldstændig ved. Han har haft sit navn meget i avisen i mange år, men jeg håber, at folk kan skille det ad. Hvis der kommer nogle kommentarer, må jeg tage det, som det kommer.

Hvad er det bedste råd, Carl har givet dig om politik?

At jeg skal være mig selv. Og at jeg skal være tro mod det, jeg tror på.

”Jeg gik og brokkede mig over nogle ting. Så tænkte jeg, at hvis jeg kunne få lov til at sætte mit eget præg på kommunen, hvorfor så ikke gøre det?”

Daniel Blixt Hansen

Stiller op for DF i Greve. Søn af Liselott Blixt, MF for DF og byrådsmedlem i Greve.

Hvorfor har du valgt at stille op?

I starten havde jeg slet ikke lyst til det, fordi jeg så, hvor meget arbejde min mor lagde i det. Men jeg nåede til et punkt, hvor jeg gik og brokkede mig over nogle ting. Så tænkte jeg, at hvis jeg kunne få lov til at sætte mit eget præg på kommunen, hvorfor ikke gøre det?

Hvilken betydning har det haft for dine overvejelser, at din mor er politiker?

Jeg har fået politik ind med ske. Når folk kommer og trykker mig i hånden og siger, at min mor gør et skidegodt stykke arbejde, bliver jeg rørt og glad. Så tænker jeg, at det er da dét, jeg skal.

Hvilke fordele og ulemper er der for dig som kandidat i at have en mor, der er i politik?

De, der kender min mor, tænker måske, at jeg må have nogle af de samme idealer og holdninger. Det er en meget god ting. Men folk dømmes mig på mit mellemnavn. Der var meget tale om, hvorvidt der bare skulle stå Daniel Blixt på min valgplakat. Det

ville jeg ikke have, for jeg vil ikke bare ses i lyset af min mor. Da jeg var yngre og kom hjem til mine venners forældre, blev jeg ikke præsenteret som eksempelvis “Kaspers ven”. Det var altid “Liselott Blixts søn”. Det er ikke særlig fedt. Så føler du hele tiden, at du står i skyggen af en anden person.

Hvad er det bedste råd, din mor har givet dig om politik?

At man skal være åben, ærlig og flink overfor alle mennesker. Alle mennesker har en baggrund, og alle har ret til at have hver deres holdning.

Katrine Fusager Rohde

Stiller op for Radikale Venstre i Viborg. Gift med Jens Rohde (R), medlem af byrådet i Viborg og Europa-Parlamentet.

Hvorfor stiller du op til kommunalvalget?

Jeg har arbejdet med det børne- og unge-politiske område gennem en årrække. Jeg vil kæmpe for bedre normeringer i vores dagtilbud og for, at vi politisk stiller nogle mål for vores folkeskole på den lange bane.

Hvilken betydning har det haft for dine overvejelser, at du er gift med Jens Rohde?

Jeg har siden mine tidlige ungdomsår været engageret i politik, så interessen og engagementet kommer ikke igennem ham. Jeg ved godt, hvad jeg står overfor, på en anden måde end en kandidat, som ikke har deltaget i en valgkamp på sidelinjen. Det vil jeg helt klart mene er en fordel.

Hvilke ulemper har det?

Jeg er ikke stødt på dem endnu. Men nu er jeg jo gift

”Man skal gøre, som man siger, at man vil gøre.”

med én, der godt kan dele vandene. Det kan godt være en ulempe, men det er ikke noget, jeg går og tænker over. Men nogle kan måske have en forudindtagen holdning til mig.

Er du bekymret for, at dit efternavn kan sætte dig i en bås i valgkampen?

Nej, overhovedet ikke. Jeg er født og opvokset i Viborg, og jeg har min egen profil

lokalt. At jeg nu gerne vil ind i lokalpolitik, finder mange være en naturlig forlængelse af mine aktiviteter.

Hvad er det bedste råd, du har fået af Jens?

At man ikke skal tage det personligt. Man kan godt være politisk uenig og stadig have en personlig relation. Og at man skal gøre, som man siger, at man vil gøre.

Jes Lyhne Bonde

Stiller op for LA i Haderslev og er søn af byrådsmedlem Benny Bonde (LA).

Hvorfor stiller du op til kommunalvalg?

Det begyndte at interessere mig for fire år siden, da den gamle gik ind i politik. Jeg har altid tænkt, at det bare er en gang kaffesnak. Men efter at have fulgt meget med på sidelinjen de sidste fire år og set, hvad han har kunnet rykke, har det inspireret mig til, at det vil jeg gerne være en del af.

Hvilke fordele og ulemper er der for dig som kandidat ved at være søn af Benny Bonde?

Jeg kan lege Spørge-Jørgen overfor ham og søge råd og vejledning. Men der vil altid være en masse skrivelser. Da det blev offentliggjort, at jeg stillede op, var der nogen, der skrev: “Åh nej, en klon af Benny Bonde. Kan det blive værre?” Men sådan er det. Jeg tager det med et smil.

Jeg har altid tænkt, at det bare er en gang kaffesnak. Men efter at have fulgt meget med på sidelinjen de sidste fire år og set, hvad han har kunnet rykke, har det inspireret mig til, at det vil jeg gerne være en del af.

Hvordan vil du gerne skille dig ud fra din far?

Jeg er min egen, men politisk er vi fra samme parti, så mange af tanker og beslutningerne vil være ens. Jeg ser det ikke som en nødvendighed, at man skal være sin egen. Hvis man ser på, hvad der er blevet gjort i Haderslev Kommune, som han har været med til, er det faktisk ikke noget at være flov over. Der har kørt mange sager med ham, men lige så tit er han blevet frikendt.

Hvad er det bedste råd, han har givet dig om politik?

Hvad folk skriver, og hvordan de sviner mig til, kan jeg ikke tage mig af. Så rådet om bare at lade dem sejle deres egen sø og lade være med at kommentere den slags er nok det bedste.

Vind valget med en bedre arbejdsdeling i partiet

strategi

Maria Steno er kommunikationsrådgiver og partner i Geelmuyden Kiese og kommunalpolitiker (Lokallisten) i Rudersdal.

Næsten 9 ud af 10 kommunalpolitikere genopstiller. Deres indsats bliver vurderet af vælgerne om præcis to måneder. En vurdering på et ufuldstændigt grundlag, hvor vælgerne kun kender brudstykker af den indsats og de resultater, politikerne har leveret – og hvor vælgernes vurdering derfor reelt afhænger af politikerens evne til at formidle sine resultater og sine politiske visioner. Typisk er politikerne ikke lige god til begge dele. Derfor skal arbejdsdelingen og kommunikationskanalerne i højere grad tage udgangspunkt i politikernes forskellige styrker. I stedet for at sende alle kandidaterne ned foran Brugsen lørdag formiddag.

Sat på spidsen er nogle politikere stærke kommunikatører – andre er dygtige håndværkere. De kommunikerende politikere skaber en fortælling omkring deres politik – men går knap så meget op i detaljerne. Modsat håndværkerne, som kender substansen og forhandlingspartnerne ud og ind, men ikke bruger megen tid på at forklare vælgerne, hvad der foregår undervejs. Eksempler på de to politikertyper på den landspolitiske scene er Simon Emil Ammitzbøll, der er en typisk håndværker og pragmatiker, og Anders Samuelsen, som er typisk kommunikator, der skal sælge varen til vælgerne. De skal selvfølgelig kunne begge dele begge to på deres niveau, men deres styrker og roller i partiet er åbenlyst forskellige. Flere partier sammensætter ligefrem deres lederteam som en kombination af en dygtig kommunikator og en dygtig håndværker som makkerparret Anders og Simon hos Liberal Alliance og Mette Frederiksen og

Henrik Sass Larsen hos Socialdemokratiet. Tidligere var det også arbejdsdelingen mellem Pia Kjærsgaard og Kristian Thulesen Dahl, men efter formandsskiftet har Thulesen Dahl påtaget sig en mere kommunikerende rolle, mens Skaarup har overtaget en større del af arbejdet på de indre linjer. Så politikertypen afhænger ikke kun af personligheden, men også af den rolle og arbejdsdeling, partiet udvikler omkring sine politikere.

Samme tydelige arbejdsdeling ses mere sjældent lokalt, fordi grupperne af politikere er mindre, og fordi lokalpolitikernes formidlingsevner og populisme kun for alvor bliver testet under en relativt kort valgkamp hvert fjerde år.

Det til trods bør de lokale partiforeninger og de lokale kandidater foretage samme vurdering af politikernes styrker som partierne på landsplan. Særlig i en valgkamp, hvor den kommunale konsensuskultur er sat på pause. Partiet skal vide, hvem der kommunikerer politikken bedst, og hvem der gennemfører politikken bedst. Og hvem de skal sætte forrest i gade-events, og hvem der skal forhandle konstitueringsaftale? Og de skal tale åbent om det.

Vælg kanal efter din politikertype

Ideelt set forenes både politisk håndværk og formidlingsevne hos partiets spidskandidat, som måske ovenikøbet er kommunens borgmester. Hvis ikke, så gælder det om at have en god arbejdsdeling i valgkampen og senere i kommunalbestyrelsen. Hver enkelt kandidat – særlig de mange, som allerede er kommunalpolitikere i dag – skal gøre sig bevidst om, hvad vekommendes egen styrke er. Oftest er håndværkerens og pragmatikerens styrke udenfor valgkampen, og vedkommende opbygger sin personlige vælgerbase ved det lange seje træk og den direkte borgerdialog gennem valgperioden. Populisten kommunikerer løbende i valgperioden henvendt til vælgerne, men skaber især synlighed med en slagkraftig fortælling og kampagne op til valget. Håndværkeren og pragmatikeren trives bedst, når det er muligt at være forberedt til

”Partiet skal vide, hvem der kommunikerer politikken bedst, og hvem der gennemfører politikken bedst. Og hvem de skal sætte forrest i gade-events, og hvem der skal forhandle konstitueringsaftale? Og de skal tale åbent om det.”

tænderne, mens kommunikatørens og populistens styrke er at afkode modtageren og tilpasse kommunikationen efter det. Begge grupper af politikere skal føre valgkamp, men ikke på samme måde; der bør være stor forskel på deres rolle i valgkampen og de kommunikationskanaler, de anvender.

Groft sagt kan man inddele kommunikationskanalerne efter deres hurtighed og deres dybde: jo hurtigere medie, desto vigtigere er populistens formidlingsevne, og jo dybere medie, desto vigtigere er håndværkerens detailkendskab.

Derfor kan populistens boltre sig på Twitter og med hyppige Facebook-opdateringer fra valgkampen – meget gerne håndholdte personlige videoer, som annonceres ud til et bredt lokalt publikum. Populisten skal samtidig opnå mest mulig personlig kontakt ved omdeling af flyers til gade-events og ved at stemme dørklokker. Mediemæssigt er medvirken i live-debatter og indslag på regional-tv godt.

Håndværkeren skal se styrken i at få hjælp fra populistens til at skabe en fortælling i valgkampen, som hænger ved hos modtageren. Derudover er det naturligt for den politiske håndværker at fokusere på det forberedte format i valgkampen med læserbreve og forbe-

redte Facebook-opdateringer om konkrete emner. Derudover skal håndværkere bruge tid på at besvare eller sende personlige mails til borgere, vedkommende har haft dialog med i valgperioden, eller på at gennemføre husstandsomdeling af sine politiske budskaber. For håndværkeren er det bedre brug af tiden fremfor at forsøge at få afsat en flyer til et gade-arrangement. Mediemæssigt er de skriftlige medier at foretrække, fordi karisma ikke har betydning for budskabet.

Populistens styrke er fortællingen

Vælgermødet placerer sig midt imellem de to politikertyper; ideelt set kan politikerne her både skabe en fortælling og svare på detaljer. Det skal en spidskandidat kunne, men det kan alle kandidater ikke. Tænk bare på Naser Khaders katastrofale vælgermøde i Kalundborg, da han var formand for Ny Alliance og ikke kendte partiets skattepolitik detaljeret nok. Han havde den store fortælling, men ikke et konkret politisk svar. Det til trods vil jeg anbefale, at populistens deltager på partiets vegne i vælgermøderne. Vælgermøderne er om noget afhængig af politikerens evne til at skabe en forbindelse til publikum for at trænge igennem med sit budskab, og det kan populistens. Og siden Naser kom galt afsted, har Uffe Elbæk, som også er mere kommunikator end håndværker, vist vejen ved blankt at erkende sine egne begrænsninger, når han ikke vidste noget om sagen, eller ved bare at henvise til en anden i panelet for uddybning. Populisternes styrke er nemlig fortællingen og forbindelsen til vælgerne; derfor er de skabt til valgkamp, men heldigvis er de ikke alene om arbejdet. Et winning team får både valgt stærke kommunikatører og gode håndværkere ind i kommunalbestyrelsen. Det kræver samarbejde og en god arbejdsdeling mellem politikertyperne allerede i valgkampen. ●

» Kommenter klummen på www.kommunen.dk

DKNYT

Bestil abonnement
på 46 35 33 43
eller skriv til
lene@dknyt.dk

Hold dig opdateret med udviklingen frem mod kommunalvalget til november med et gratis prøveabonnement på dknyt.dk. Abonnementet giver adgang til nyhedstjenesten og tre daglige nyhedsbreve.

"Jeg har det som en ål i mudder"

Det er ikke meget mol, man kan massere ud af Holstebros borgmester. Han er autentisk og lever et liv i dur - en tone, han har med fra sin mor - forbilledet, der gik i brechen for, at børn skal lære at tabe ... Kom med bagom **H.C. Østerby** (S), der til gengæld har to bud på, hvem der skal vinde sæsonens Champions League.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig
hanne@kommunen.dk

Hvad er din største politiske ambition lige nu?

Det er valgår, og der skal ikke herske nogen tvivl om, at mit største ønske er at blive genvalgt. Det er en hjertesag for mig at fortsætte den vækst og udvikling, vi har haft i Holstebro Kommune de sidste mange år. Vi skal jo gøre os attraktive i forhold til både

bosætning og erhvervsudvikling, og når vi får en motorvej hertil i efteråret 2018, så skal vi være klar til, at det forhåbentlig giver et yderligere ryk i den sammenhæng.

Hvis du ikke var blevet politiker, så var du blevet ...?

Journalist. Før jeg blev borgmester, var jeg leder på

Holstebro Sports-College i 16 år. Jeg har dyrket og arbejdet en del i sportens verden og er på alle måder en sportsnørd. Jeg ville helt klart have startet en karriere som sportsjournalist. Hold da op - tænk at være én af dem, der sad på Camp Nou i Barcelona som reporter! Senere skulle jeg nok over i noget med samfundsudvik-

ling og politik; det, som nogle ville kalde den mere seriøse afdeling.

Hvilken anden nuværende borgmester ville du helst strande på en øde ø med? Og hvorfor?

Nu er jeg jo socialdemokratisk borgmester i Holstebro Kommune, som vi kalder den

røde ø i det blå hav. Alle kommuner rundt om os er Venstre-kommuner, så jeg føler mig allerede på en øde ø med mig selv, haha. Men okay, så ville jeg have Nils Borring fra Favrskov med. Han er god at snakke med. Vi har begge en pragmatisk politisk tilgang og går efter at lave brede løsninger. Nils er nede på jorden, og det betyder meget for mig. Det vigtigste i politik og i livet generelt er for mig, at man er autentisk. Uanset hvilke borgene eller hvornår de møder mig, så skal de gerne føle og mærke, at det er den samme person, de snakker med hver gang. Sådan oplever jeg selv Nils Borring.

Hvad har været det største vendepunkt i dit liv?

Det har været at få børn - og børnebørn. Det er et fantastisk mirakel, der ændrer ens liv hver gang. Jeg er utrolig glad for de fælles oplevelser, jeg har haft med mine børn. Især de sportsaktiviteter, vi har oplevet sammen som

H.C. Østerby som 18-årig med de famøse krøller.

H.C. Østerbye i vel- og selvstrøget skjorte på toppen af Holstebro og i livet generelt.
Fotograf: Ole Mortensen

er meget konservativ med min morgenmad; jeg spiste også Solgryn som barn. Dengang kunne man samle de her fodboldmærker med alle de kendte fodboldspillere. Det kan man desværre ikke mere.

Hvad er det mest besynderlige, en person har sagt til dig?
“Må jeg ikke klippe en af dine krøller af?” Haha. Det var tilbage i halvfjerdserne, hvor jeg var 17 år med bløde, naturkrøllede lokker. Vi var en flok unge fyre, der var på knallert-tur til Kollund, hvor vi møder nogle andre unge. Pludselig er der en pige, der siger til mig: “Jeg synes simpelthen, du har så flot hår. Må jeg ikke klippe en af dine krøller af?” Jeg blev ret paf og - jo, nok også smigret. Og hun fik da en krølle, selvom jeg udtrykte bekymring for at få en bar plet. Nej, jeg så hende ikke igen efter den krølle, haha.

Er du en god eller dårlig taber?
Jeg er et konkurrencemenneske, og det har jeg været, siden jeg var lille. Så den der med ‘Tab og vind med samme sind’ tror jeg ikke på. Jeg går altid efter at vinde. Taber jeg i tennis, som jeg spiller fast hele året, så kan jeg godt sidde og ærgre mig de første fem-ti minutter efter kampen, når vi får vores øl. Og jeg tænker altid, at næste gang, næste gang, dér skal jeg lige have rettet det og det til, og så er den der, så vinder jeg! Det gælder også spil som Trivial Pursuit og Matador; jeg går efter at vinde hver gang. Spørg mine børn. Som jeg aldrig har skånet, for børn skal lære at tabe. Det har jeg med fra min mor. Hun var dagplejemor, et meget varmt menneske, men hun var optaget af at lære børn, at man vinder ikke hver gang her i livet.

Var du din mors kæledægge?
Ja, jeg var nok min mors kæledægge - jeg var jo den yngste i en søskendeflok på tre ...

Er du forfængelig?
Ja, det er jeg nok. Jeg går meget op i at være velklædt - også fordi det betyder meget for mig i det job, jeg har. Det er velstrøgne skjorter, og dem stryger jeg selv. Jeg vil også stadigvæk gerne være rimeligt veltrænet og undgå de ekstra kilo på maven, som nemt sætter sig, når man kommer op i årene. Jeg er ikke frelst; jeg elsker rødvin og har også været ryger for mange år siden, men jeg er blevet mere optaget af sund kost, end jeg har været tidligere. Det gælder om at finde en god balance.

Hvornår føler du dig lykkelig?
Det gør jeg først og fremmest, når jeg er sammen med

Blå bog

► **H.C. Østerby** (5), 61 år, borgmester i Holstebro siden 2010. Samlevende med Lene. Har tre børn på 26, 31 og 34 år fra et tidligere ægteskab.

min familie, sammen med mine børn og børnebørn. Jeg er både lykkelig, ydmyg og stolt over, at jeg har en dejlig familie. Og min kæreste og jeg er blevet gode til at sætte pris på de stunder, hvor vi har tid til, at vi kan fordybe os i snakke og i hinanden. Derudover bliver jeg da lykkelig, når politiske ting, som jeg har arbejdet hårdt på, lykkes. Jeg elsker mit job. Jeg har det som en ål i mudder.

Ål i mudder?
Ja, det er et jysk udtryk. Ål har det fantastisk i mudder!

Du har grundlæggende et lyst sind?
Ja, det har jeg. Og det har jeg også fra min mor. Jeg er meget aktiv og åben. Ser muligheder. Men jeg er også god til at balancere mit liv, skabe åndehuller, stjernestunder. Det er jo sådan, at hvis det, man laver, giver mening, så smitter det af på livet hele vejen rundt. Tingene hænger sammen i mit liv. Der er helhed.

Hvilken rolle falder du tilbage i, når din gamle skoleklasse mødes til jubilæum?
Haha, vi var faktisk samlet for tre år siden. Og det var sjovt at opleve, hvor hurtigt jeg faldt i hak med dem, jeg faldt i hak med dengang. *Og hvem var det?*
Dem med humor og glimt i øjet.

Hvilken rolle havde du dengang - i skolen?
Jeg var ham, der havde sindssygt meget krudt i rumpetten. Jeg havde altid gang i noget, som jeg syntes var mere spændende end undervisning og lektier. Jeg kom omkring det, men jeg kunne ikke komme hurtigt nok hjem til skoven, til voldgraven, til skøjtebanen og til hulerne, hvor vi røg majspipe.

Hvilket billede i dit hjem betyder noget særligt for dig?
Det gør et billede af Judy Garland, som jeg fik af balletmester Peter Schaufuss som 50-års-gave. Dengang havde vi jo Peter Schaufuss Balletten i Holstebro, og jeg var formand for Kultur- og Fritidsudvalget. Peter gjorde balletten folkelig, og folk kom til Holstebro fra nær og fjern, men vi måtte jo som bekendt sige farvel og tak til ham efter to år, fordi han simpelthen var for svær at samarbejde med for alle. Men gaven, billedet, repræsenterer en tid, hvor vi fik skabt noget nyt i vores kulturprofil, og det vækker nogle gode minder hos mig.

Holstebro Kommune: Seks gode og en øjebæ

Hvad er dit yndlings-kvarter?
Gågaden i Holstebro. Vi har Danmarks flotteste.

Hvad er din yndlingsudsigt?
Thorsminde ved Vesterhavet

Det mest romantiske sted?
Den gamle herregård Nørre Vosborg. Særlig romantisk til vielser.

Hvilken butik ville du ikke undvære?
Dem alle. Og jeg vil kun have flere. Men okay, jeg vil ikke undvære sports- og tøjbutikker.

Kommunens bedste kunstværk?
‘Kvinde på Kærre’ foran Det Gamle Rådhus.

Hvad vil du gerne have, at din kommune skal være kendt for?
At det er en attraktiv og imødekommende bosætningskommune.

Den største øjebæ?
Efterladenskaberne af et gammelt tørrestativ i min baghave: Cementblokkene ... dem, jeg aldrig får fjernet.

Hvad kan give dig pip?
Hvis ting går for langsomt ... politik, for eksempel.

Hvad vakte dit politiske gen?
Jeg skrev opgave på min ungdomsuddannelse om John F. Kennedys indsats for borgerrettighederne. Og det der med, at de sorte ikke kunne komme på universitetet i visse stater eller gå på de restauranter, de ønskede, det indignerede mig helt vildt - at vi ikke skulle have de samme muligheder?! Dér blev jeg tændt politisk.

Hvis du så et stjernesud i aften - hvad ville du så ønske?
At Holstebros bioethanol-projekt med tusind nye grønne arbejdspladser blev til virkelighed her i efteråret.

Hvad skulle dine sidste ord være, inden du udånder?
Børn skal have trygge omgivelser.

Hvem skal vinde sæsonens Champions League?
Det skal Manchester United eller F.C. Barcelona.

Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne uge **Carl Holst** (V)

STYRKE ER EN FORUDSÆTNING FOR SELVSTYRE

De sidste uger har mine kolleger afdækket vigtige og relevante spørgsmål i denne klumme. Vi står sammen om mange udfordringer, blandt andet kampen for flere varme hænder og mindre bureaukrati. Og på trods af, at vi ikke altid er enige om midlet, så glædes jeg over, at vi som udgangspunkt er enige om målet.

Derfor blev jeg også overrasket, da jeg i sidste uge kunne se, at Mette Frederiksen lancerede et opgør mod kommunalreformen, som i år har 10-års-fødselsdag. I første omgang består hendes opgør i at bestille en evaluering af reformen. ‘Endnu’ en evaluering, fristes man til at sige.

Men problemstillingen er nu reel nok. Der er store udfordringer med centralisering i Danmark. Det gælder både i kommunerne og andre steder.

Det er netop på grund af de udfordringer, at denne regering har gjort så meget for at skabe et Danmark i bedre balance. Vi har udflyttet statslige arbejdspladser, gennemført landbrugs- og fødevarerpakker og liberaliseret planloven.

Men udfordringerne med centralisering startede altså ikke med de nye kommuner, selvom man nemt kunne få den opfattelse ud fra Mette Frederiksens tale. Derfor er det måske en god idé at genopfriske intentionen bag reformen.

Kigger vi på grundlovens § 82, så sikres herved "kommunernes ret til under statens tilsyn selvstændigt at styre deres anliggender”.

Men kommunernes ”anliggender” er ikke nogen statisk størrelse, og anliggenderne blev faktisk udvidet på en række områder. Det var godt. For det kommunale selvstyre er vigtigt. Det fungerer. Kommunerne ved ofte, hvilke løsninger deres borgere efterspørger. De kan hurtigt reagere, hvis tingene går skævt.

Men et velfungerende kommunalt selvstyre er ikke en naturlov. Et øget velfærdspres og en begrænset økonomi gør, at vi hele tiden bliver nødt til at følge med udviklingen.

Kommunerne skal have evnen til at levere den service, som deres borgere efterspørger. De skal have handlefrihed. De skal kunne levere de nyeste løsninger. Og intentionen i kommunalreformen Norddjurs var præcis den: At vi med en klar arbejdsdeling og færre - men stærkere - kommuner bedre kunne gå fremtidens udfordringer i møde.

Det er heldigvis sket på en række centrale områder. Jeg er i dag for eksempel rigtig glad for, at kommunerne overtog ansvaret for jobcentrene og beskæftigelsesindsatsen.

Det ser vi nu den positive effekt af i for eksempel Aabenraa og Greve Kommune, som er nogle af de bedste til at aktivere ledige. De inspirerer med deres konkrete løsninger og er gode eksempler på, at decentrale svar kan være løsningen på både kommunale og statslige spørgsmål. Det samme kan siges på mange andre områder.

Og hvis vi skal gøre det ud i historieskrivning, så gik ønskerne om stærkere kommuner stik mod Socialdemokratiets ønsker. De ønskede statslig styring af beskæftigelsesindsatsen og ville heller ikke give kommunerne ansvar for hverken miljølovgivningen eller socialområdet.

Skal det kommunale selvstyre fungere, så skal kommunerne være stærke nok til at varetage de opgaver, borgerne efterspørger. På den måde er styrke og kapacitet en forudsætning for et velfungerende kommunalt selvstyre.

”Jeg er i dag for eksempel rigtig glad for, at kommunerne overtog ansvaret for jobcentrene og beskæftigelsesindsatsen. Det ser vi nu den positive effekt af i for eksempel Aabenraa og Greve Kommune, som er nogle af de bedste til at aktivere ledige.”

Dansk Folkeparti jagter den første

I 2013 var to DF'ere tæt på at blive borgmestre, men lokallister spændte ben for dem. I år forsøger de igen, og forholdet til socialdemokraterne kan blive afgørende.

o ambitioner

Af Johannes Lange Baunsgaard
johannes@kommunen.dk

Det havde været en lang og hektisk dag for Mikkel Dencker (DF). Men det var med en god fornemmelse i maven, at han på valgnatten i 2013 trådte ind til konstitueringsforhandlingerne i Hvidovre. Hans parti var gået fra tre til fem mandater og var nu det næststørste parti, og blå blok inklusive Hvidovrelisten havde flertal i det nye byråd. Derfor troede han på, at han kunne blive Dansk Folkepartis første borgmester.

Men som timerne gik, måtte Mikkel Dencker sande, at det ville blive svært. Hvidovrelisten ville selv have borgmesterkæden. Forhandlingerne brød sammen.

Imens sad hans partifælle René Christensen og forhandlede i Guldborgsund. Han havde fået klart flest personlige stemmer i kommunen, og støtten til Dansk Folkeparti var næsten fordoblet. Men heller ikke på Falster kunne man erobre borgmesterposten, som igen gik til Guldborgsundlisten.

“Det var jeg voldsomt skuffet over. Det var hårdt, da jeg bagefter kunne se, hvor flot et valg jeg selv havde haft, og måtte forklare mine støtter, hvorfor det ikke blev mig,” siger René Christensen.

I dag sidder Mikkel Dencker på sit kontor i Provianthuset ved Christiansborg. Han har netop lagt sidste hånd på den fællesbrochure, som Dansk Folkeparti skal dele ud til vælgerne i Hvidovre til kommunalvalget i november. Han læner hovedet bagover i stolen og konstaterer, at det er med blandede følelser, når han tænker på det forrige valg:

“Selvfølgelig var jeg skuffet. Vi havde arbejdet hårdt for at nå et bestemt mål, og det lykkedes ikke. Men man får ikke altid det, man vil have. Sådan er politik,” siger Mikkel Dencker.

Det kommunale halter

Dansk Folkeparti endte med at stå med 255 mandater rundt i landet og blev Danmarks tredjestørste parti på kommunalt plan. Alligevel udmøntede det sig ikke i en borgmesterpost. Noget, som er sigende for partiet, der på trods af at være landets næststørste på landsplan har haft

“Hvis Dansk Folkeparti kan drive en kommune effektivt og omsætte politik til virkelighed, så viser de sig som et seriøst parti, der er kommet langt siden dengang, Poul Nyrup Rasmussen sagde, de ikke var stuerene.”

Robert Klemmensen,
professor i statskundskab ved
Syddansk Universitet

svært ved at omsætte støtten til borgmesterposter.

Professor i statskundskab ved Syddansk Universitet Robert Klemmensen mener, at en borgmesterpost vil være en stor symbolsk sejr for det 22 år gamle parti.

“Det giver selvfølgelig magt og prestige til partiet, men endnu vigtigere er, at det så kan blive et billede på, at Dansk Folkeparti er blevet et mere ‘normalt’ parti. At de nu appellerer til en bred del af befolkningen,” siger Robert Klemmensen.

Han tror, at Dansk Folkeparti endnu ikke har opnået stor succes lokalt, fordi partiet har opstillet svage kandidater i flere kommuner, hvor møgsager og kontroversielle udtalelser har overskygget den førte politik. Samtidig har Venstre og Socialdemokratiets lokale afdelinger stået stærkt og tilpasset deres politik til lokalområdet.

“Der har ikke nødvendigvis været plads til stemmer på Dansk Folkeparti der, hvor man kunne tro de ville stå stærkt. Eksempelvis på den københavnske vestegn, hvor man kan forestille sig, at indvandringsdebatten fylder meget. Her stemmer man på Socialdemokratiet, fordi det lokale parti giver vælgerne det, de vil have,” forklarer Robert Klemmensen.

Flere eksperter udråber Mikkel Dencker og René Christensen til at være Dansk Folkepartis stærkeste kandidater sammen med Jens Henrik Thulesen Dahl fra Assens. Og drømmen lever videre hos dem begge.

“At få borgmesterposten er den eneste plan, der ligger lige nu. Det er det, vi kæmper for lokalt. Især fordi vi kom så

Mikkel Dencker

- Født i 1975 på Frederiksberg
- Medlem af byrådet i Hvidovre siden 1998
- 1. viceborgmester i Hvidovre siden 2014
- Medlem af Folketinget siden 2001, formand for Folketingets Energi-, Forsynings- og Klimaudvalg siden august 2017

René Christensen

- Født i 1970 i Nykøbing Falster
- Uddannet automekaniker
- Medlem af byrådet i Guldborgsund siden 2006
- 1. viceborgmester i Guldborgsund siden 2014
- Medlem af Folketinget siden 2008, finansordfører siden 2013

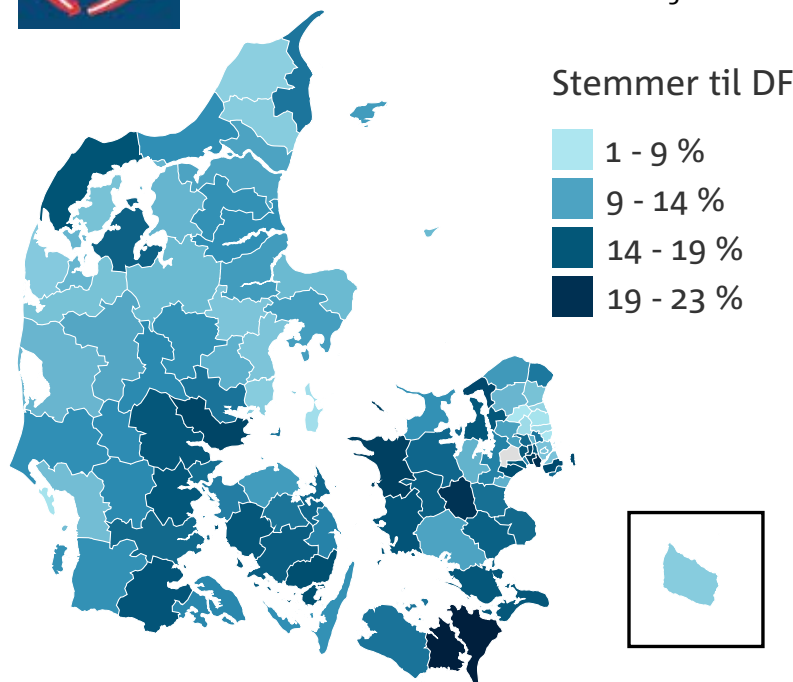

borgmesterpost

Her stod DF stærkest i 2013

Kortet viser, hvordan DF klarede sig i landets kommuner til KV13.

tæt på i 2013,” siger René Christensen, der ligesom Mikkel Dencker er parat til at opgive sit sæde i Folketinget for at blive borgmester.

Et parti i udvikling

Det vil virke som en blåstempling af partiet, hvis både vælgerne og de andre partier betror dem nøglerne til rådhuset, mener Robert Klemmens.

“Hvis Dansk Folkeparti kan drive en kommune effektivt og omsætte politik til virkelighed, så viser de sig som et seriøst parti, der er kommet langt siden dengang, Poul Nyrup Rasmussen sagde, de ikke var stuerene,” siger han.

Partiet skal opstille kandidater med kvalitet, der kan omsætte det nationale partis politik til konkrete tiltag, der har betydning for borgerne, hvis de skal gøre sig forhåbninger om at komme til tops i en kommune, tilføjer han.

“Under sidste valg fik man startet en værdipolitisk debat omkring svinekød i de offentlige institutioner i Hvidovre. Her tog man moderpartiets holdninger og forankrede dem i noget lokalt. Det gav stemmer på valgdagen,” siger Robert Klemmens.

Værdipolitikken har stadig højeste prioritet for Mikkel Dencker. Han går blandt andet til valg på at lave et forbud mod, at offentligt ansatte må bære religiøs eller politisk beklædning på arbejde.

“Vores tiltag tager fat på en samfundsudvikling, som vi synes er meget vigtig at påvirke, nemlig en stigende islamisering i vores lokalsamfund,” siger han.

De to kandidater har ikke tænkt sig at ændre på noget i

deres valgkamp i forhold til sidste valg. De ved begge, at det hele står og falder med forhandlingerne om konstituering. Derfor tør Mikkel Dencker ikke tro blindt på, at han kan blive borgmester i denne omgang:

“Vores forhold til Hvidovre-listen er ikke blevet bedre siden sidste valg, så jeg er forberedt på, at det nok ikke kommer til at ske til dette valg. Men det er en drøm for mig at blive borgmester, og jeg vil tage det som den største ære,” siger han.

Nye alliancer

Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti på Christiansborg er begyndt at nærme sig hinanden på områder som udlændinge- og integrationspolitikken. Hvad der før kunne beskrives som en politisk tvekamp om vælgernes gunst, ligner nu mere en mulighed for samarbejde. Flere politiske observatører er derfor spændte på at se, om den strategi, man er vidne til i Folketinget, vil blive ført over i kommunerne.

Tilbage i 2013 endte Mikkel Dencker og resten af Dansk Folkeparti med at indgå en konstitueringsskifte med Socialdemokratiet. Det gav

“At få borgmesterposten er den eneste plan, der er lige nu. Det er det, vi kæmper for lokalt. Især fordi vi kom så tæt på i 2013.”

René Christensen (DF), MF og viceborgmester i Guldborgsund

en socialdemokratisk borgmester, en viceborgmesterpost til Mikkel Dencker og mest mulig indflydelse til Dansk Folkeparti.

René Christensen valgte derimod at undgå forhandlinger med socialdemokraterne på valgnatten. Han stolede ikke på, at de ville indgå i en konstituering.

“Vi havde haft et kanon folketings- og europaparlamentsvalg. Men dengang var der stor konkurrence med Socialdemokratiet på landsplan. Jeg tror, de har tænkt over, hvorfor skulle de forære os den første borgmesterpost?,” siger han.

Men netop Socialdemokratiet kan ifølge Robert Klemmens blive afgørende for Dansk Folkepartis muligheder for at vinde en borgmesterpost.

“De vil kunne danne stærke konstitueringer i nogle kommuner, og det vil være oplagt for Dansk Folkeparti at gå efter borgmesterposten i de områder,” siger Robert Klemmens.

René Christensen påpeger, at de to partier har fået et godt forhold til hinanden i hans hjemkommune. Han beskriver det som et ligeværdigt samarbejde, hvor de blandt andet har lavet budgetaftale udenom den siddende borgmester.

“Jeg håber, dette samarbejde kan fortsætte, for vi er enige på rigtig mange områder, og begge partier ønsker at skabe de bedste rammer for, at Guldborgsund kan udvikle sig,” siger René Christensen.

Morgendagens meningsdannere

Af Jacob Klivager Vestergaard

TANDLÆGE-REGNINGEN ER DEN VÆRSTE TANDPINE

Vi er mange, der kender det. Det har gjort ondt i tanden et stykke tid. Jeg ved godt, jeg burde tage af sted og få bestilt den tid. Men jeg tøver, fordi den største tandpine ved tandlægebesøget er regningen. Billedet er rimelig tydeligt, når vi kigger på, hvem der undgår tandlægestolen, og det er særlig de unge og de mennesker, der tjener mindst. Derfor bør vi hæve aldersgrænsen for den kommunale tandbehandling til mindst 25 år. Vores sundhed skal gælde hele kroppen.

Den store regning for tandlægebesøg starter, når man fylder 18 år. Da stopper vi med at kunne gå til gratis tjek, og hvis vi får en større tandsygdom, så skal dankortet svinges på trods af, at vi har et sundhedssystem, der i de fleste andre tilfælde ville kunne dække vores skader og sygdomme. Den store regning gør, at alt for mange desværre stopper helt med at gå til tandlægen, når de er fyldt 18. Det er og bliver et problem på længere sigt, hvor prisen på behandlingen stiger og sundheden i munden forværes. Det er særlig unge, der sjældent går til tandlæge. Vi kan se på tallene, at kun halvdelen af de personer, der er 21 i dag, har været til tandlægen, efter de er fyldt 18. Den hyppigste årsag er, at folk ikke har råd. Og jeg kender det også alt for godt. Min tandlægeskræk for regningen gjorde også, at jeg blev væk, indtil jeg blev 25. Jeg fik dog til sidst taget mig sammen og kom afsted. Hvis vi skal have en god forebyggende indsats for sundhed i munden, bliver vi nødt til at give unge mulighed for at komme til tandlægen.

Det er dog ikke kun

blandt unge, at problemet er stort. Der er desværre alt for mange mennesker, der i mange år undgår at blive behandlet mod tandsmerter. Det skyldes, at det er næsten lige så smertefuldt at skulle gældsætte sig for at betale sin tandlægeregning som at skulle gå med smerterne i munden. Det skaber enorm ulighed. 1/4 af de fattigste 10 procent har ikke været ved tandlægen de seneste 3 år. Af de 10 procent rigeste er det under 1/12. Indkomst har derfor en stor indflydelse på ens sundhed i munden.

Når man spørger de personer, der ikke går til tandlægen, er indkomst det parameter, som er mest afgørende. Tandlægebesøg er derfor ikke et spørgsmål om valg, men om mulighed.

Og når unge ikke får behandling for tandsmerter, får det konsekvenser senere hen. Hvad der kan starte som et lille hul i den ene tand, kan hurtigt udvikle sig, hvis ikke man får det behandlet ordentligt, og med det bliver regningen endnu større. Vi sætter mennesker ud i en ond spiral med voksende tandpine og voksende regninger, der for mange ikke er til at betale. Lad os fjerne tandlægeskrækken allerede fra start, så vi kan mindske uligheden i sundhedssystemet.

Vi bliver nødt til at gøre op med uligheden i vores sundhedssystem og få unge til at komme til tandlægen. Der er et hul i velfærdsstaten. Normalt kan vi hive sygesikringskortet frem, hvis vi har brækket armen, men ved en knækket tand skal dankortet svinges. Jeg håber derfor, at kommunalpolitikkerne vil lytte og forhøje aldersgrænsen for vores tandlægebehandling, så behandlingen ikke stopper, når vi bliver 18.

» Kommenter klummen på kommunen.dk

Jacob Klivager Vestergaard er landsformand for SF Ungdom

Havnebestyrelse svælgede i friluftsudstyr

VEJLE. Ikke færre end 60 gange købte Vejle Havn ind i Østjysk Våbenhandel i 2014/15, ofte anvist af daværende havnechef Per Kristiansen, og til et samlet beløb på 253.500 kroner. Formentlig er der tale om fritidsudstyr, men kun i enkelte tilfælde står der, hvad der faktisk er købt, for eksempel: 'Bukser til Flemming, Kaj og Per: 6.906,50 kr.'

Tallene fremgår af en fortrolig intern medarbejderrapport om muligt misbrug af aktiver på Vejle Havn, som dknyt har fået aktindsigt i. Tallene stammer oprindeligt fra en rapport, revisionsfirmaet PricewaterhouseCoopers (PwC) udarbejdede i oktober 2015. Her står de mange indkøb i Østjysk Våbenhandel under 'PwC's Mistanke om privatforbrug', mens PwC under 'Overforbrug' omtaler 44 indkøb af smartphones. Vejle Havn har købt telefoner for 176.500 kroner, de fleste iPhones.

Konservative i Thisted har tre borgmesterkandidater

THISTED. Hvor langt de fleste partier stiller med højst én spidskandidat, har De Konservative i Thisted nu ifølge TV Midt og Vest hele tre i spil: borgmester Lene Kjelgaard, som gik fra Venstre til De Konservative efter at være blevet vraget som V-spids, Torben Overgaard, der oprindeligt var valgt som spidskandidat, samt Jens Kr. Yde.

- Det kan nok synes lidt utraditionelt, men vi har faktisk flere, der er kvalificeret. Vi brænder alle for at udvikle Thisted Kommune, siger Lene Kjelgaard Jensen ifølge tv-stationen.

Byrådsmedlem rensat af politiet

SLAGELSE. "Der er ikke rimelig formodning om, at Helle Blak har begået et strafbart forhold." Så konkret er udmeldingen fra Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi om byrådsmedlem Helle Blak (SF), som i februar blev sendt hjem fra sit job og politianmeldt af daværende kommunaldirektør Jane Wiis. Hun mente, at Helle Blak skulle have gjort sig skyldig i blandt andet lemfældig brug af offentlige midler i sit job på en ungdomscafé. Men den udmelding er politiet altså uenig i.

Som en udløber af sagen er hele byrådet meldt til politiet for at have lækket personsagen. Den del efterforsker politiet stadig.

Region H opsiger kutymefridage

HOVEDSTADEN. Ved et enstemmigt budgetforlig har Region Hovedstaden besluttet at følge i statens fodspor, når det gælder de såkaldte kutymefridage juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag. Moderniseringsstyrelsen fik tidligere på året medhold af en opmand i en faglig tvist med DJØF i, at man havde ret til at opsigse kutymen med tre måneders varsel. Regionen forventer at spare 5,2 millioner kroner ved at gøre det samme, skriver Avisen.dk. DJØF vil have de tre fridage med som krav ved næste overenskomstforhandling, bebuder fagforeningen.

Frank Jensen i Fælled-kovending

KØBENHAVN. Københavns overborgmester Frank Jensen (S) bremser omstridte planer om byggeri af 2.500 boliger på en del af Amager Fælled. Det sker, efter at Venstre og De Konservative, som ellers har stemt for byggeriet, har ønsket at få undersøgt en alternativ placering i et fredet område, som i dag er udlagt til camping. Det arbejde vil Frank Jensen nu stille sig i spidsen for. Byggeriet skal efter planen indbringe to milliarder kroner, som er indregnet i finansieringen af metroen. Protesterne skyldes, at det planlagte byggeområde rummer en strandeng med sjælden natur.

I Favrskov varede det ikke længe, fra beboere begyndte at protestere mod byggeplaner i en skov, til planerne var skrinlagt igen.

Foto: Karna Atkinson

"Det er også bare, fordi det er valgår"

Valget skubber kloakarbejde, stopper byggeri i skov og giver argumenter om 'valgflæsk' kronede dage.

Af Knud Abildtrup
knud@dknyt.dk

'Det er også bare, fordi det er valgår i år'. Sådan lyder det ofte med et skævt smil, når vælgere hører om pludselig lydhørhed eller ubejlelige beslutninger, der skubbes til efter valget.

Vi indstiller kikkerten på, hvordan valgdatoen har fået betydning på den front.

I **FREDENSBORG** kaldte borgmester **Thomas Lykke Pedersen** (S) det i juni 'træls', at man på grund af valget åd en ekstraudgift på 200.000 kroner for at undgå kaos omkring Fredensborg-Hallen. En kloakplan lagde op til gravearbejde og bunker af rør omkring hallen netop omkring valgdagen.

Men i Fredensborg Forsyning vandt hensynet til, at

vælgerne frit skal kunne komme til valgurnerne, og så måtte kloakken udskydes - og blive det dyrere. Risikoen for, at vælgere vil tage hjem igen, fordi de ikke kan parkere, var ikke til at bære.

I **AARHUS** stod det klart, at en undersøgelse af 22 medarbejders afskedigelsessager hos den skandaliserede Teknik- og Miljø-forvaltning er for omfattende til at blive færdig før valget.

- Det er klart, at den vil trække ud, ironiserede **Gert Bjerregaard** (V) ifølge Århus Stiftstidende. Sagen har kostet chef- og direktørhoveder - og ifølge oppositionen bør den også få politiske konsekvenser - og det gerne før KV17, men det kommer altså til at knibe.

I **FAVRSKOV** mødte et planlagt boligbyggeri i en fredsskov i Hinnerup markant modstand fra naturfredningsfolk og beboere. Og pludselig fandt man i byrådet ikke længere tilhængere af at fælde tre hektar skov og gå videre med et byggeri, der ellers længe var udpeget til at indgå i kommuneplanen.

Bygge-modstanderne fik indsigt i, hvilke kampe man som politiker typisk kaster sig ind i op til et valg - og hvilke man lader hvile i fred. Nu var det jo en fredsskov.

I **SKANDERBORG** var **Søren Erik Pedersen** (V) aldeles uforstående overfor, at et motorsportsbane-projekt på

"Under alle omstændigheder giver valgåret politikere en mulighed for at bruge argumentet 'det siger, foreslår eller udskyder hun bare, fordi det er valgår i år'."

Wedelslund Gods er blevet stoppet i Økonomiudvalget, hvor han stemte imod udsættelsen af, hvad han så som et meget konkret projekt.

Overfor Horsens Folkeblad var han ikke i tvivl om, at 'det her er kun sket, fordi nogle politikere er bange for at miste stemmer ved valget' - og kunne ikke acceptere borgmester **Jørgen Gaardes** (S) henvisning til manglende folkelig opbakning. Underforstået, at en balladesag undervejs åbenbart godt kunne undværes.

Under alle omstændigheder giver valgåret politikere en mulighed for at bruge argumentet 'det siger, foreslår eller udskyder hun bare, fordi det er valgår i år'.

Efter at Vejle Amts Folkeblad satte fokus på problemer med misbrugere i Byparken, blev begrebet valgflæsk i **VEJLE** introduceret lidt bagvendt. **Lone Myrhøj** (SF) meldte sig straks parat til at finde en reservepulje frem for at gøre noget ved narko-problemerne, hvilket typisk kun-

ne give sarkastiske kommentarer om 'valgflæsk'.

Men da **Gitte Frederiksen** (V) hellere ville arbejde på at få midler ind i budgettet, der jo først mærkes næste år, mødte det kritik fra Myrhøj, der gav kommentaren: 'Jeg vil da blive glad, hvis hun virkelig vil styrke indsatsen, men så lad os da gøre det nu. Ellers lyder det som valgflæsk'.

Det er ikke let. Så er det mere til at tage og føle på i **ROSKILDE**, hvor to højrefløjspolitikere røg i infigt om Gud, konge og svinekød. Karsten Lorentzen (DF) spurgte åbenbart i Roskilde Avis, om Keld Holm (K) synes, at 'frikadeller er pinlige', fordi Holm ikke var med på at diktere menuen i daginstitutioner, men havde tillid til, at ledelserne og forældrebestyrelserne godt selv kan finde ud af, hvad børnene skal spise.

Holm endte med at invitere Lorentzen på stegt flæsk på restaurant til en snak om konservative værdier, og det er vel også en slags valgflæsk.

Setting sites alight.

Giv din hjemmeside en klar hjemmebanefordel

Blizzload sætter strøm til sløve hjemmesider

Loadhastighed er et konkurrenceparameter, som kan aflæses på bundlinjen hos alle virksomheder, som lever af deres hjemmeside. Blizzload er en helt ny måde at tænke programmering og hosting på. Med Blizzload installeret indlæses hjemmesiden i browseren på få millisekunder. Som et lyn fra en klar himmel. En forbedret brugeroplevelse, som dine kunder bemærker, og som vil løfte dit produkt i forhold til konkurrenternes. Gør noget godt for din virksomhed – kontakt Blizzload i dag.

www.blizzload.com | tlf. 46 35 33 43

Bliv klar til valgnattens aftaler

Af Allan Vendelbo
konsulent

"Der er eksempler på "sejrherrer", der er gået tidligt i seng på valgnatten og vågnet op til en ny konstitueringsaftale, som de ikke er en del af. Så følg konstitueringsaftalen til dørs."

KV17 står for døren og risikoen for kaotiske konstitueringer lige så. Det forholder sig nemlig sådan, at det kun er i cirka 10 procent af kommunerne, at resultatet er givet. I cirka 90 procent af kommunerne er det helt åbent, hvem der kan kalde sig borgmester den 1. januar 2018.

Derfor er det vigtigt, at de forhandlinger, der går i gang, umiddelbart efter at valgresultatet foreligger, bliver grebet konstruktivt an.

I langt de fleste kommuner forløber konstitueringsprocessen konstruktivt, så der er en klar sammenhæng mellem stemmeafgivningen og konstitueringen. Men i cirka 15 procent af kommunerne opstår der nye forhold, som gør, at den først udmeldte konstitueringsaftale bliver lavet om - det viser erfaringerne i hvert fald.

Tænk blot på Lyngby-Taarbæk Kommune, hvor konstitueringsmødet i 2009 blev live-streamet, og hvor en tydeligt overrasket og chokeret borgmester for åben skærm blev gået og måtte overlade borgmesterkæden til en anden. Eller Nyborg Kommune, hvor et socialdemokratisk byrådsmedlem halvanden uge efter valget og få dage inden det formelle konstituerende møde meddelte sin borgmesterkandidat, at han skifter til Venstre og dermed sikrer Venstre borgmesterposten.

Der er mange flere eksempler end de her nævnte, men fælles for dem er, at den oprindelige konstitueringsaftale bliver ændret.

I næsten halvdelen af kommunerne bliver konstitueringsaftalerne offentliggjort i umid-

delbar forlængelse af valget - altså indenfor de første to dage efter valget. Herefter kommer konstitueringsaftalerne så at sige dryppende frem til det konstituerende byrådsmøde, som skal afholdes senest den 15. december. Det er med andre ord i perioden fra den 21. november (når valgresultatet foreligger) og frem til den 15. december, at konstitueringsaftalerne bliver indgået.

Konstitueringsaftalen

Der er naturligvis forskel på konstitueringsaftalerne, men en hovedskabelon indeholder:

Forpligtelse/aftale om at stemme på xx som borgmester, yy som 1. viceborgmester og zz som 2. viceborgmester

Forpligtelse/aftale om sammensætning af Økonomiudvalget

Aftale om antal fagudvalg, deres formænd og næstformænd samt antallet af medlemmer

Aftale om Børn- og Ungevalget

Aftale om særlige poster - for eksempel forsyningsvirksomheder med mere

Herudover kan der være en række forhold, som man politisk er enig om at virke for.

Kodeks for god konstituering

Med udgangspunkt i en række uheldige sager, hvor borgerne oplevede vælgerbedrag, iværksatte økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestager og daværende formand for KL, borgmester Jan Trøjborg, i 2012 en undersøgelse af konstitueringerne i landets kommuner. Helt overordnet viste undersøgelsen, at konstitueringsprocessen forløber i god ro og

orden og afspejler valgresultatet. Men der er også mindre kønne forløb.

Med henblik på at forebygge sådanne uskønne forløb anbefalede ministeren og formanden for KL, at der i god tid inden kommunalvalget i byrådet besluttes et kodeks for konstitueringsprocessen, og at dette kodeks offentliggøres på kommunens hjemmeside, så vælgerne kan se, hvad de kan forvente af deres byrådsmedlemmer.

En gennemgang af de kommunale hjemmesider i dag viser, at ikke et eneste byråd har offentliggjort et kodeks for god konstituering. Der er kodeks for god politisk ledelse, for samarbejdet i byrådet, for godt byrådsarbejde, men altså ikke noget kodeks for god konstituering.

Baggrunden er nok den enkle, som daværende kandidat for Dansk Folkeparti, René Lundegaard, nævnte i Politiken den 26. september 2013: "Når det går galt, så vil et kodeks ikke være noget værd alligevel. Det er ikke juridisk bindende, og et kodeks vil ikke være mere værd end en aftale om konstituering."

Så moralen er: Vær forberedt, vågen og en god demokrat - så vil både konstitueringsprocessen og det lokale demokrati opleve kommunevalget som en festdag og en positiv bekræftelse af vort helt centrale folkestyre.

Vær forberedt

Kommunevalget kommer jo ikke som nogen overraskelse, så vær forberedt. Gå allerede tidligt i gang med at føle de andre partier på tænderne. Er der samarbejdsmuligheder, der skal

udforskes? Er der forhold, der er uspiselige, som skal håndteres? Jo mere forberedt man er, jo mere fleksibel og konstruktiv kan man være, når valgresultatet foreligger, og når konstitueringsdrøftelserne skal føres.

Vær vågen

Erfaringer viser, at man helt bogstaveligt skal være vågen. Der er eksempler på "sejrherrer", der er gået tidligt i seng på valgnatten og vågnet op til en ny konstitueringsaftale, som de ikke er en del af. Så følg konstitueringsaftalen til dørs.

Vær en god demokrat

Desværre er der eksempler som ovenfor nævnt, hvor talen om vælgerbedrag ikke kan undgås. Et medlem springer fra det parti, hvor den pågældende har fået sine stemmer, til et helt andet, hvilket også medfører, at borgmesterposten flytter med. De borgere, der har stemt på "springeren", kan ikke undgå at føle sig snydt. Husk det - så vis respekt for folkestyret og de vælgere, der har stemt på dig.

Fra valget til det konstituerende møde

Reglen er enkel: Det konstituerende byrådsmøde skal finde sted senest den 15. december, men må naturligvis godt finde sted tidligere. ●

Allan Vendelbo har været kommunaldirektør i flere kommuner, direktør i SKI og kontorchef i KL. I dag er han pensionist, men arbejder freelance for Lundgaard Konsulenterne.

I **Lyngby-Taarbæk opdagede** borgmester Rolf Aagaard-Svendsen (K) først på det konstituerende byrådsmøde i 2009, at han ikke skulle fortsætte på posten.

Screendump fra kommunens live-sending

LYNGBY-TAARBÆK
KOMMUNE

svk: Svømmehal, budgetforlig, disciplin

AGENDA

Pt.1. Kommunalbestyrelsens sammensætning 1. januar 2010 - 31. december 2013

Pt.2. Valg af borgmester Konstituering

Pt.3 Valg af viceborgmester Konstituering

Pt.4. Valg af medlemmer til Økonomiudvalget Konstituering

Pt.5. Valg af medlemmer til kommunalbestyrelsens stående udvalg Konstituering.

Pt.6. Valg af medlemmer til andre udvalg, kommissioner, nævn m.v. Konstituering

Pt.7. Særlige bemyndigelser - Underskrifter i henhold til styrelses-loven Konstituering.

11 55:23 1:52:47

Kommunalbestyrelsesmøde

Denne video er set i alt: 333

Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

Afmægtigere end politiet tillader

Jura er principielt en følelsesforladt affære. Jura handler ikke om, hvem det er synd for, eller hvem der er flink eller det modsatte; det handler om, hvad man har krav på og/eller ret til ifølge bestemmelser, der er ens for alle. Lighed for loven. Loven, ikke sympatier. Og lighed. Det skal være ens for alle, så man ved, hvad man kan regne med.

At være forældre er det stik modsatte. Her er der i den grad følelser på spil, og det handler i allerhøjeste grad om at være 100 procent på sine børns side. De skal vide, at de altid kan regne med deres forældre.

Uangribelige principper i begge tilfælde - sidstnævnte dog kun på hjemmebane, i familien. På udebane, i det offentlige rum, tager juraen over, som det tidligere på måneden blev eksemplificeret af to politimyndigheder i hver sin ende af landet. De nåede til samme resultat i to sager, der ganske vist intet som helst har med hinanden at gøre, men som alligevel ligner hinanden en hel del, blandt andet derved, at de aldrig skulle have været sager for politiet.

Handicappede nordjyske børn

I den ene, fra Jammerbugt i Nordjylland, var det en gruppe af forældre til handicappede børn, som anmeldte tre navngivne embedsmænd, en udvalgsformand samt borgmesteren for overtrædelse af både straffeloven, retsikkerhedsloven og serviceloven. Og resten af byrådet for meddelagtighed. Vel nærmest en

"Når de juridiske muligheder er udtømt, er de, der føler sig forurettede, nødt til at vende tilbage til netop dem, de var oppe imod."

helgardering, idet beskyldningen var, at kommunen 'forhæler og fejlbehandler sager med vilje', som en af forældrene sagde til TV2 Nord med henvisning til antallet af omgjorte sager i Ankestyrelsen. Her indtog Jammerbugt en lidet flatterende plads i 'bund-5' i en opgørelse over ukorrekt behandlede sager i perioden 2013-2016.

Utilfreds fynsk forældrepar

I den anden sag, fra Nordfyn, var det et enkelt forældrepar, også til et handicappet barn, som anmeldte borgmesteren, hele byrådet og flere embedsmænd. Ligesom den første sag handlede det om forældrenes utilfredshed med for ringe eller forkert indsats, og den juridiske tilgang i form af politianmeldelsen var bare endnu en måde at forsøge at trænge igennem med sine synspunkter på. Et udtryk for afmagt.

'Vi kan ikke trænge igennem længere', lød det fra forældregruppen i Nordjylland, og forældreparret på Fyn henviste til, at de 'ikke ad dialogens vej kan komme igennem systemet'. Løsningen - en politianmeldelse - var bare ikke nogen løsning.

I begge kommuner reagerede de anmeldte personer enten afventende eller slet ikke - og i begge tilfælde med rette. Efter få ugers undersøgelser af de to sager afviste henholdsvis Nordjyllands Politi og Fyns Politi at indlede en egentlig efterforskning, og begrundelserne levede i den grad op til kravet om lighed for loven: De var identiske.

Politiet efterforsker kun sager, hvor der er en

rimelig formodning om, at der er begået noget strafbart, lød beskeden fra begge politimyndigheder - med tilføjelsen, at det mente de ikke der var tale om her.

Både i Nordjylland og på Fyn har de således afviste forældre bebudet, at de vil gå videre med hver deres sag og få den vurderet af næste instans, Statsadvokaten. Ombudsmanden er også blevet nævnt, og uden at foregribe disse myndigheders afgørelser forekommer det rimeligt at betragte klagerne som først og fremmest endnu et udtryk for den afmagt, forældrene i begge sager føler overfor 'systemet'. Det system, som de, når de juridiske muligheder er udtømt, er nødt til at vende tilbage til.

En nødløsning

På en måde ligner det lidt, hvad en række byråd og et enkelt regionsråd har oplevet over de senere år, når følsomme oplysninger er blevet lækket til medierne. Her kan en politianmeldelse også ses som et udtryk for afmagt over et politisk klima, der ikke formår at opretholde fortrolighed, og selvom der i de tilfælde ikke var tvivl om, at der var begået noget strafbart, så har efterforskningen ikke ledt frem til den eller de skyldige.

Også her gælder det, at når de juridiske muligheder er udtømt, er de, der føler sig forurettede, nødt til at vende tilbage til netop dem, de var oppe imod. Omvejen over juraen er og bliver en nødløsning. ●

CHEF MED ET SKARPT HOVED OG EN VINDENDE PERSONLIGHED

ØKONOMICHEF TIL HADERSLEV KOMMUNE - GENOPSLAG

Haderslev Kommune skal have ny økonomichef. Ikke fordi der ikke er styr på økonomien. Tværtimod. Der har igennem en årrække været et skarpt fokus på at skabe en likviditet, der giver manøvreduktighed, samtidig med at der er afviklet massivt på gælden. Der er virkelig styr på det.

Heller ikke fordi der mangler tillid. Det er en organisation, der har formået at skabe et samarbejde mellem politik og administration, hvor der er stor tillid til en administration, der har bevist, at den er tilliden værdig.

Nej, det er så simpelt, at forgængerens er blevet direktør i nabokommunen. Det er han, fordi han er dygtig, og fordi han har fået lov til at udnytte sine evner i en organisation, hvor der netop er plads til at udvikle sig.

"Det er virkelig en totalt fed kommune at arbejde i" (citater: kollega-afdelingschef).

Vores nye økonomichef skal fortsætte de gode takter, fra de seneste tre år, siden Økonomi og Udbud blev skabt. Endnu bedre økonomistyring, fortsat udvikling af god ledelsesinformation og en skarpere kobling mellem indsats og effekt.

Det kan du, fordi du er en talentfuld leder. Du formår at sætte din organisation i scene og videreudvikle ledere og medarbejdere til indfrielsen af morgendagens krav.

Du er økonomifagligt godt med. Ikke nødvendigvis fordi du ved alt, men fordi du har bevist, at du evner at sætte dig ind i næsten alt, når det er nødvendigt.

Ikke mindst er din personlighed en katalysator for det gode tværgående samarbejde.

Stillingen besættes på overenskomstvilkår og efter konkret forhandling i henhold til cheflønsaftalen på et niveau, der forventes at ligge på ca. 760.000 kr. + pension.

Yderligere oplysninger

kan fås hos Jakob Lundgaard, tlf. 4033 2414 og/eller hos Kommunaldirektør Willy Feddersen, tlf. 2128 4670. Læs mere i den uddybende job- og personprofil på www.lundgaard-konsulenterne.dk og på www.haderslev.dk.

Ansøgning

Sendes via stillingsmodulet på www.lundgaard-konsulenterne.dk, så den er modtaget senest den 6. oktober 2017 kl. 8.30.

Send debatstof til os:

Debatindlæg må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. debatognavne@kommunen.dk

“Man er stoppet med at lave hærværk på min bil, men til gengæld er det fortsat på mine vinduer.”

Torben Engholm (S), Horsens, om chikane mod kommunalpolitikere, til Altinget

Kommuner risikerer at diskriminere IT-svage borgere

o hjælp

Af Anette Faye Jacobsen, seniorforsker, Institut for Menneskerettigheder

Ingen boligstøtte, tabt arbejdsfortjeneste eller sygedagpenge uden digital selvbetjening.

Det meste af kommunikationen mellem borgere og kommuner foregår i dag digitalt, men ikke alle borgere har mulighed for eller evnerne til at kommunikere digitalt, og de skal derfor have hjælp eller kunne blive fritaget for digital selvbetjening. Det kniber dog for mange kommuner at informere borgerne godt nok om de muligheder.

Det er min konklusion efter at have spurgt kommunerne selv, borgere med sociale sager i deres kommune, kommunale borgerrådgivere og de kommunale ældre-, handicap-, udsatte- og integrationsråd om kommunernes praksis omkring digital kommunikation og IT-svage borgere.

Fra 0 til 7.000 undtagelser

Kun få kommunale hjemmesider informerer om, at borgerne kan få en anden til at

Mange ældre har helt styr på den digitale kommunikation, men nogle skal have hjælp eller fritages, og det skal de oplyses om, påpeger Institut for Menneskerettigheder. Foto: Finn Frandsen

hjelpe sig med den digitale ansøgning, ligesom kun halvdelen af hjemmesiderne lever op til de aftalte standarder for handicap-tilgængelighed. Der er desuden meget stor forskel på, om kommunerne benytter muligheden

for at give varige undtagelser fra digital selvbetjening. Mens én kommune har givet 7.000 undtagelser, har mange andre kommuner ikke givet en eneste.

Der er som regel udmærket hjælp til at få for borgerne, når

de møder op i borgerservice. Men for mange, blandt andet svage ældre, kan det være en belastning for dem eller deres pårørende at skulle troppe op, hver gang de skal søge om for eksempel helbredstillæg. Det er helt afgørende, at

“Det er helt afgørende, at borgerne ikke presses til en digital kommunikationsform, som bliver en barriere for, at de får deres rettigheder opfyldt.”

borgerne ikke presses til en digital kommunikationsform, som bliver en barriere for, at de får deres rettigheder opfyldt. Når særlige grupper hæftes af kommunikationen med det offentlige, kan det i praksis betyde, at kommunen indirekte diskriminerer dem, der ikke selv er i stand til at forstå og bruge den digitale kommunikation, og det må ikke ske.

Minoriteter kan inddrages i udviklingen

Jeg har også set nærmere på, hvordan forskellige udsatte grupper inddrages i kommunernes udvikling af digitale systemer. Også på den led kan kommunerne gøre mere.

Især halter det med at inddrage etniske minoriteter og socialt udsatte, når kommunerne og Digitaliseringsstyrelsen tilrettelægger deres information og tilbud om hjælp og vejledning. De kommunale råd, det vil sige integrations-, handicap-, ældre-

og udsatteråd, fortæller os, at de meget gerne vil være med til at udvikle nogle tilbud, der er tilpasset forskellige brugergrupper. Så det er et spørgsmål om, at kommunerne og Digitaliseringsstyrelsen gør en indsats for at få dem mere i tale.

Anbefalinger til kommunerne

Jeg vil derfor opfordre alle kommuner til at oplyse bredt blandt andet på deres hjemmeside, på plejecentre og botilbud og i hjemmeplejen om, at IT-svage borgere kan lade andre hjælpe dem ved at give fuldmagt, og at de kan blive varigt undtaget fra digital selvbetjening på det sociale område.

For svage ældre kan der også være mulighed for at få hjælp til digital kommunikation i eget hjem. Samtidig bør kommunernes hjemmesider leve op til de vedtagne tilgængelighedsstandarder for personer med handicap. o

Læg effektmål på hylden, når innovation er i højsædet

o evalueringer

Af Sofie Bertolt Winther, partner, og Anne Selsøe Sørensen, konsulent i SocialRespons

Innovation er populært, men ifølge Center for Offentlig Innovation er kun 44 procent af offentlige innovationer evalueret, og kun 11 procent af projekterne er evalueret ud fra borgerenes og virksomhedernes synspunkt. Det er synd, for god evaluering kan sikre, at innovationstiltag ikke ender som gode ideer, der blev afprøvet, men i stedet bliver til løsninger, der sættes i drift og skaber værdi for borgerne, virksomhederne og samfundet.

Vi oplever, at der mangler viden om, hvordan man evaluerer offentlig innovation, og at der samtidig er et stort pres for at måle effekt gennem før- og efter-målinger. Effektmålinger kvæler innovation, fordi de kræver, at

man fra start opstiller snævre mål, som ikke giver plads til nysgerrighed undervejs.

Fire principper

Så hvordan evaluerer man innovationsprocesser rigtigt og undgår, at fleksibiliteten drukner i dokumentationskrav? Vi har fire principper:

- Start evalueringen tidligt og lad den foregå løbende - ikke kun til slut
- Opstil fleksible målsætninger og succeskriterier og brug den løbende evaluering til at være nysgerrig på, om mål og indsats skal justeres
- Vær ærlig om løbende udfordringer og fejl og brug evaluator som en sparingspartner undervejs
- Styrk ejerskabet til og forankringen af innovationsprojektet ved at inddrage interessenter i evalueringen gennem workshops og interview. Oplevelsesbaserede kvalitati-

tive metoder er særlig velegnede til at evaluere innovation ud fra disse principper.

Innovation handler i høj grad om at skabe nye brugeroplevelser og gentænke eksisterende rammer. Alt fra målgrupper og målsætninger til samarbejdspartnere kan flytte sig i en innovationsproces, og ofte handler værdien i første omgang om for eksempel forbedrede brugeroplevelser, styrket tværgående samarbejde og læring om nye metoder. Derfor må evalueringen være tilsvarende fleksibel og sensitiv overfor værdiskabelse, som er svær at tælle, men som på sigt kan føre til mere håndgribelige økonomiske effekter, når innovationen er forankret.

Bredt forankret

Når vi evaluerer innovationsprojekter, bruger vi for eksempel en metode, vi kalder co-evaluering. Her sker analysen af de indsamlede

data i tæt samspil med alle projektets interessenter gennem workshops, hvor interessenterne validerer og diskuterer data, vi som evaluører har indsamlet. Metoden sikrer en bredt forankret evaluering, hvor for eksempel borgere, virksomheder, eksperter, projektledere og embedsmænd kollektivt producerer og kvalificerer viden.

Viden fra disse workshops kan interessenterne herefter bruge i det videre arbejde med at tilpasse og sætte innovationerne i drift. På den måde får alle styrket deres læring om og ejerskab til projektet, som dermed får langt bedre mulighed for at blive forankret.

Kvæl ikke innovationen med stramme evalueringsparadigmer og snævre effektmål, men styrk i stedet fleksibiliteten og ejerskabet i innovationsprojektet ved at starte tidligt og starte kvalitativt. o

Godt der meldes klart ud om atomaffald nu

Af Peder Christian Kirkegaard (V), borgmester i Skive

Det har længe været tydeligt, at ideen om at grave atomaffaldet ned i jorden ikke var en holdbar løsning. Og vi har længe ventet på en afklaring på, hvordan affaldet i stedet skal håndteres, så det ikke udgør en fare for naturen og mennesket på kort og langt sigt.

Skive Kommune blev i 2011 udpeget som mulig modtager af atomaffaldet sammen med Bornholm, Kerteminde, Lolland og Struer Kommune. Planen var, at affaldet skulle graves ned i jorden i en af kommunerne. Siden har de fem kommuner ved adskillige lejligheder påpeget, at den mest sikre og hensigtsmæssige løsning til opbevaring af atomaffaldet er et mellem-lager, det vil sige et sikkert lager over jorden, hvor man kan holde øje med affaldet,

Det er yderst vigtigt for Skiveegnens fortsatte udvikling, at der nu meldes klart ud, så borgere og virksomheder her på egnen endelig kan regne med, at de ikke får atomaffald i deres baghave.

indtil teknologien giver bedre muligheder.

Jeg er meget tilfreds med regeringens beslutning om at lade atomaffaldet blive på Risø. Det er yderst vigtigt for Skiveegnens fortsatte udvikling, at der nu meldes klart ud, så borgere og virksomheder her på egnen endelig kan regne med, at de ikke får atomaffald i deres baghave. o

415.600

Så mange var i 2. kvartal i år kommunalt ansatte. Det er 37.200 færre end i 2010, hvor tallet var højest. Tallene er omregnet til fuld tid og korrigeret for sæsonudsving.

Kilde: Danmarks Statistik

Kommunalbestyrelsesarbejde er krævende: Hvordan giver vi lokalpolitikere de bedste vilkår?

I modsætning til professionelle bestyrelsesmedlemmer i erhvervslivet er der heldigvis ingen merit-krav til kommunalbestyrelsesmedlemmerne. Og det til trods for, at kommunen meget ofte er lokalområdets største virksomhed.

Men hvorfor er det nu sådan? - og er det entydigt rigtigt?

Et demokratisk samfund som det danske stiller ikke kun store krav til de valgte politikere. Som borgere og vælgere er vi også forpligtede til at involvere os. Ikke alene har vi pligten til og muligheden for at stemme på den kandidat eller liste, vi ønsker skal repræsentere os. Vi kan også få indflydelse på, hvem der skal stå på listen.

Når valget så er overstået, har de valgte medlemmer til kommunalbestyrelsen det som opgave og pligt at deltage i det kommunalpolitiske arbejde og gøre deres indflydelse gældende i den kommende fireårige periode.

Netop det er værdien i det danske demokrati. Vælgerne peger på de personer, de finder bedst egnede i lokalsamfundet til at forvalte de fælles goder de næste fire år.

Men i det øjeblik, vi som vælgere overgiver "magten" til de nyvalgte kommunalpolitikere, bør vi så ikke også sikre os, at kommunalpolitikerne besidder de fornødne kompetencer?

Kommunalpolitikernes udfordringer

Kommunalpolitikernes opgaver er mange. De skal organisere, fastlægge og prioritere serviceniveau, sikre borgernes og virksomhedernes retssikkerhed gennem de rette myndighedsafgørelser - og endelig skal kommunalpolitikerne have fokus på kommunens udvikling. En kompleks opgave i en organisation med tusindvis af ansatte og budgetter på mellem 1,5 og 7 milliarder kroner for de fleste kommuners vedkommende.

Tidligere i år har COK gennemført en undersøgelse blandt landets kommunalpolitikere. Undersøgelsen viser, at kommunalpolitikerne er udfordrede af:

- Håndtering af komplekse problemstillinger på tværs af fagområder og udvalg
- Inddragelse af borgerne i politikudvikling
- At overskue de store mængder materialer
- At kommunikere tydeligt

Udfordringerne giver anledning til refleksioner. Kan vi gøre vilkårene for lokalpolitikere bedre, således at flere er parate til at påtage sig opgaven? Hvordan klæder vi de valgte kommunalpolitikere bedre på? Og hvor mange og hvilke opgaver skal kommunalpolitikere involvere sig i?

Hvor mange og hvilke opgaver kommunalpolitikere bør involvere sig i, er der en bred fortolkning af kommunerne imellem, men såmænd også mellem de enkelte udvalg i samme kommune.

Enhver kommune bør derfor løbende have en principiel drøftelse om, hvor skellet mellem politik og administration går. Tager den enkelte kommune ikke drøftelsen om skellet mellem politik og administration, vokser risikoen for, at de pågældende kommunalpolitikere graver sig ned i for mange enkeltsager fremfor at varetage det politiske lederskab.

Udover en plads i kommunalbestyrelsen har alle kommunalpolitikere også en plads i et stående udvalg. Formændene for disse

At gå ind i kommunalpolitik er en krævende affære. Det er vigtigt, at politikerne får en god introduktion og en løbende dialog med hinanden og med administrationen om, hvordan man sikrer de bedste rammer, skriver kronikøren, der er afdelingschef i COK. Foto: Tariq Mikkil Khan / Ritzau Foto

"Enhver kommune bør derfor løbende have en principiel drøftelse om, hvor skellet mellem politik og administration går. Tager den enkelte kommune ikke drøftelsen om skellet mellem politik og administration, vokser risikoen for, at de pågældende kommunalpolitikere graver sig ned i for mange enkeltsager fremfor at varetage det politiske lederskab."

udvalg har en særlig rolle, idet formanden er ansvarlig for udvalgets møder og sammensætningen af dagsordener.

Formanden er også den første, de lokale medier kontakter for en kommentar, så snart udvalgsrådet er afholdt. Desuden er det ofte udvalgsformanden, som borgere, virksomheder og medier kontakter om sager, der ikke er blevet forelagt eller skal forelægges det politiske udvalg. Hvordan håndterer udvalgsformanden denne rolle?

Oplæring i opgaverne

På enhver arbejdsplads er det naturligt, at nye medarbejdere bliver introduceret til og oplært i sine kommende opgaver. Samme forpligtelse gælder naturligvis indenfor kommunalbestyrelsesarbejde, så de nyvalgte kommunalpolitikere er bedst muligt forberedt og kender det regelsæt, de skal forvalte.

Alle kommuner giver et fint introduktionsforløb til nyvalgte kommunalpolitikere. Desuden deltager de fleste også i COK's Kattegatforløb. Hensigten med Kattegatforløbene er at sikre, at de nyvalgte kommunalpolitikere kommer godt fra start i den nye valgperiode og får en begyndende fortrolighed med den brede vifte af opgaver, som landets kommunalbestyrelser varetager.

Men er det nok?

I modsætning til introduktion af nye medarbejdere er der jo i forhold til medlemmerne af en kommunalbestyrelse tale om "uddannel-

se" af opdragsgivere eller - om man vil - arbejdsgivere.

Det faktum har over tid rejst diskussionen om de kommunale embedsmænds rolle i "oplæringen" af de nyvalgte kommunalpolitikere. Er de kommunale embedsmænd de rigtige til at formidle viden og "oplære" nye politikere om kommunen og styrelseslovens rammer, når de efterfølgende skal gennemføre en af de nyvalgte kommunalpolitikere vedtaget politik? Eller skal der indføres en mere obligatorisk og mindre embedsmandspræget politiker-uddannelse?

Hvem appellerer politik til?

Hvordan sikrer samfundet på en og samme tid en bred demokratisk repræsentation og de mest "kompetente" politikere? Kan det ske ved, at den kommunale organisation bliver bedre til at understøtte nyvalgte kommunalpolitikere? Og kan samfundet tilvejebringe bedre rammevilkår, sådan at kommunalpolitik appellerer til en større skare?

Igennem årene har der været drøftelser af det vederlag, kommunalpolitikere modtager. Folketinget har netop hævet vederlagene, da man vurderede, at de ikke længere afspejlede arbejdsmængden og dermed det store tidsforbrug.

Det fagsprog og den mængde sagsakter, der møder de nyvalgte kommunalpolitikere, kan virke skræmmende. Hertil skal lægges en øget arbejdsmængde på minimum 15-20

timer om ugen, som den enkelte kommunalpolitiker må finde tid til ved siden af sin hovedbeskæftigelse og sit familieliv. At gå ind i kommunalpolitik kræver et stort engagement og mange fravalg hos den enkelte.

Som forberedelse til den kommende valgperiode bør de nuværende kommunalbestyrelser evaluere forholdet og tydeligheden mellem politik og administration. Desuden bør de siddende kommunalbestyrelser evaluere de sidste fire års politiske lederskab og opnåede resultater indenfor de tre hovedområder kommunal service, myndighedsudøvelse og udviklingsinitiativ.

En særlig drøftelse, som også bør indgå, er kommunalbestyrelsens repræsentation i andre bestyrelser. I mange kommuner er det sådan, at kommunalbestyrelsens medlemmer i forbindelse med konstitueringen også udpeges til andre typer bestyrelser - for eksempel skolebestyrelser, forsyningsselskaber og så videre. Derfor bør den enkelte kommunalbestyrelse spørge sig selv, om disse udnævnelser er essentielle for kommunen, eller om de i højere grad tjener til, at den pågældende bestyrelse på den måde får en stemme ind i byrådsalen.

Endelig kan man evaluere, om de medlemmer, der sidder i andre bestyrelser, har de fornødne kompetencer hertil, og i hvilken form af rapportering til kommunalbestyrelsen skal finde sted?

En sådan grundig evaluering vil bidrage til, at den ny kommunalbestyrelse får det bedste afsæt.

Kommunerne stiller - i modsætning til private virksomheders professionelle bestyrelser - ikke merit-krav for at deltage i kommunalbestyrelsens arbejde. Til gengæld er det vigtigt, at kommunalpolitikere får de rigtige arbejdsrammer: god introduktion og en løbende dialog med hinanden og administrationen om, hvordan den kommunale organisation sikrer en optimal ramme for det politiske virke.

Af Claus Damgaard, afdelingschef i COK

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at medsende et vellignende portræt.
debatognavne@kommunen.dk

“Man skal sætte sig ind i sagerne og, hvad partierne mener. Jeg synes, der er mange ting at tænke på omkring valget.”

Signe Mølsted, gymnasieelev og ansøger til at blive juniortilforordnet i Ikast-Brande Kommune, til DR Midt & Vest

MIDDELFART

Ny borgmester vil have borgerne på banen

En ting står soleklart for Middelfarts nye borgmester, Johannes Lundsfryd (S): Der skal være endnu mere dialog mellem kommunen og borgerne.
- Vi skal tage skridtet videre og tænke den politiske rolle på en ny måde. Det hele skal ikke kun handle om at træffe beslutninger; vi skal i endnu højere grad forbinde os til borgerne, siger han.
43-årige Johannes Lundsfryd har afløst 66-årige Steen Dahlstrøm, som efter 31 år som borgmester trak sig af hensyn til sit helbred.
Den nye borgmester har 10 år på bagen i kommunalpolitik og har været formand for både Skoleudvalget, Miljø- og Energiudvalget og gruppeformand.
Ifølge ham selv har han hidtil ikke været særlig synlig i lokalpolitik. Det betyder dog ikke det store for ham, da han ikke mener, man behøver at være frontfigur for at få sine ideer ført ud i livet. Det er nemlig ildsjæle, der skal skabe forandringerne. Det er i civilsamfundet, at demokratiet lever, mener han.
Johannes Lundsfryd kommer fra et kerne-socialdemokratisk hjem og havde sin politiske debut som elevrådsformand som

13-årig. Han er uddannet cand.mag. i idéhistorie og har siden 2011 været selvstændig med sit eget rådgivningsfirma og haft adskillige chefstillinger i uddannelsessektoren.
I foråret udkom hans bog ‘Rodskud’, der er skrevet i samarbejde med blandt andet partifællen Jacob Bundsgaard, Aarhus’ borgmester. Den handler netop om, hvordan man forbinder kommunen med borgere, foreninger og virksomheder.
Som en af de første opgaver som borgmester vil Johannes Lundsfryd flytte borgmesterkontoret rundt i forskellige dele af kommunen i en periode.
- Den politiske dagsorden skal flyttes derhen, hvor en stor del af den politiske opgave også består i at gå i dialog med borgerne og virksomheder om at finde nye løsninger - og ikke vente på, at forvaltningen har tygget en masse igennem. Politik rykker ikke i sig selv noget ved samfundet - det gør handlinger - og det skal man inspireres til ude blandt borgerne, fastslår han.
Johannes Lundsfryd er gift med Heidi Lundsfryd og har tre børn. /sl

merlands Kommune går Dorthe Jende på pension, når hun til februar fylder 62 år. Arbejdet med at finde en ny direktør for Sundheds- og Kulturforvaltningen går nu i gang, oplyser kommunen.

LYNGBY-TAARBÆK
V-dobbeltmandat skipper Folketinget

Venstres folketingsgruppe bliver et byrådsmedlem færre, når folketingsmedlem Jakob Engel-Schmidt per 1. oktober vender tilbage til et job som direktør for uddannelsesinstitutionen Niels Brock. I Lyngby-Taarbæk har han været i byrådet siden KV13 og er opstillet som nr. 3 på Venstres liste til KV17, men om han bliver på listen, skal han have talt med sin lokale bestyrelse om, siger han til dknyt. I Folketinget erstattes han af USA-kommentator Mads Fuglede.

KØBENHAVN
Teknik- og miljøborgmester sadler om

Efter kommunalvalget falder Enhedslistens borgmester for Teknik og Miljø, Morten Kabell, for partiets rotationsprincip. Derfor skal han have et job, og han er nu blevet ansat som vicedirektør i konsulentfirmaet Copenhagenize Design Co., der rådgiver om byplanlægning med særligt fokus på cykler.

KALUNDBORG
Børnedirektør hentet i Middelfart

49-årige Mette Heidemann er ansat som direktør for børne-, skole- og familieområdet i Kalundborg. Hun kommer fra en stilling som direktør for social- og sundhedsområdet i Middelfart og har tidligere arbejdet for Vejle og Haderslev Kommune og Vejle og Sønderjyllands Amt.

IKAST-BRANDE
Ryk fra vice- til kommunaldirektør

Ét år, én måned og fire dage. Så lang tid fik Flemming Storgaard mulighed for at sidde med ansvaret for børne- og undervisningsområdet foruden økonomi og IT i Ikast-Brande. Nu skal han nemlig stå i spidsen for kommunens 3200 medarbejdere med titel af kommunaldirektør. I dag er han vicekommunaldirektør i kommunen, hvor han har været ansat siden 2009. Han tiltræder sin nye stilling den 1. februar. Flemming Storgaard afløser Henning Hansen, som har været kommunaldirektør siden 2006.

60 ÅR
Langelands borgmester takker af efter mavepine

- Det gjorde ondt i maven. Jeg plejer ellers at kunne slippe tingene, når jeg får fri, men i lang tid kunne jeg ikke finde ro og var meget rastløs.
Sådan sagde Langelands borgmester Bjarne Nielsen til TV2/Fyn i maj. Mavepinen hos Venstre-manden opstod efter en række uheldige sager på asylområdet, blandt andet sager om overgreb mod børn på bosteder og en sag om en tilbageholdt rapport om ledelsen på et børnecenter. Derfor genopstiller Bjarne Nielsen, der tiltrådte som borgmester i 2010, heller ikke. Noget, flere byrådskolleger har beklaget. Bjarne Nielsen, der blev medlem af Venstre i 1981, har en lang lokalpolitisk karriere bag sig. I løbet af sine to borgmesterperioder er det lykkedes ham at rette op på økonomien og få skabt mere opmærksomhed omkring Langeland som turistmål.
Privat er Bjarne Nielsen gift med Conni, der er skolesekretær, og har en datter, der er cand.polit. Han runder de 60 år den 2. oktober. ●

HØJE-TAASTRUP
Eks-minister stiller op til KV17

Tidligere undervisningsminister Tina Nedergaard (V) stiller op i Høje-Taastrup ved KV17. Hun er uddannet cand.scient.pol. og sad i Folketinget for Venstre i årene 2001-2015, hvor hun blandt andet var partiets finansordfører og undervisningsminister. Hun flyttede til kommunen efter FV15, hvor hun ikke opnåede genvalg. Høje-Taastrup er en af de kommuner, hvor Venstre har allerfærrest pladser i byrådet. Det enlige mandat har Flemming Andersen, der også er spidskandidat til KV17.

ALBERTSLUND
Direktør drosler ned med nye opgaver

Niels Carsten Bluhme, der er direktør for By, Kultur, Miljø og Beskæftigelse i Alberts-

lund, skifter ved udgangen af oktober til en ny stilling som projektdirektør med specialopgaver som for eksempel større byudviklingsprojekter. Niels Carsten Bluhme er 62 år og bygningsingeniør fra DTU i 1978. Han drev fra 2001 sit eget rådgivende ingeniørfirma. Det var herfra, at han i 2003 kom til Albertslund som direktør. Det fremgår af omtalen, at Bluhme med sit nye job i kommunen kan drosle arbejdsmæssigt ned.

ODENSE
Tidligere borgmester Verner Dalskov død

Odenses borgmester gennem 20 år, Verner Dalskov, er død, 85 år gammel. Han blev syg under en rejse til Wien og i al hast hentet hjem med ambulancefly til Odense Universitetshospital, hvor han døde efter få dages indlæggelse. Verner Dalskov var klejnsmed af uddannelse og ansat som

Kommuner

FAABORG-MIDTFYN
Koncerndirektør fratrådt uden varsel

Den ene af Faaborg-Midtfyns to koncerndirektører, Louise Thule Christensen, har haft sin sidste arbejdsdag i jobbet. Hun blev ansat i juni 2016 og skulle være med til at køre en større ledelsesomstilling

igennem, men er nu fratrådt. Beskeden kom fra kommunen en uge efter, at områdeleder Elsebeth Elsted efter 30 års ansættelse i kommunen havde sagt op på baggrund af, hvad hun betegnede som chikane, mobning på direktørniveau og et generelt dårligt psykisk arbejdsmiljø. Hun blev i Fyens Stiftstidende bakket op af sin tidligere chef, koncernchef på sundhedsområdet Sten Dokkedahl, som selv er stoppet i omstil-

lingsperioden. Avisen beskriver, hvordan Dokkedahl var en af dem, der 'slog sig' gevaldigt på den nye topledelse bestående af kommunaldirektør Helene Bækmark og koncerndirektør Louise Thule Christensen.

VESTHIMMERLAND
Sundhedsdirektør går på pension

Efter ti år som forvaltningschef og direktør i Vesthim-

11.300

Så mange færre modtog kontanthjælp i juni i år end i juni sidste år. I samme periode fik 4.100 færre uddannelseshjælp og 3.000 flere integrationsydelse. Tallene skyldes delvis, at cirka 5.500 personer sidste år overgik fra kontanthjælp til integrationsydelse.

Kilde: Danmarks Statistik

arbejdskonsulent ved Arbejdsformidlingen i Odense 1961-1972, hvor han også var tillidsrepræsentant. Den politiske løbebane startede i 1957, da Verner Dalskov blev formand for DSU i Odense. Seks år senere blev han valgt til Odense Byråd for Socialdemokratiet, hvor han sad til 1966. Ved valget i 1971 blev Verner Dalskov igen valgt ind, og i 1973 blev han borgmester. I 1993 trådte han tilbage og overlod borgmesterposten til Anker Boye.

HJØRRING

Ny viceborgmester i Hjørring

Per Møller (K) er blevet godkendt af byrådet til at overtage 1. viceborgmesterposten efter partifællen Daniel Rugholm, der har fået job hos FN's Fødevareprogram i Rom. Per Møller overtager ligeledes Daniel Rugholms pladser i Økonomiudvalget og i Hjørring Erhvervscenters bestyrelse.

RINGSTED

Teamkoordinator fra Køge bliver ny chef

46-årige Jeanne Breinholdt Skelmosen bliver fra den 1. oktober ny chef for Teknik- og Miljøcentret i Ringsted. Hun kommer fra en stilling som teamkoordinator i Køge. Hun får ledelsesansvaret for det ene af Ringsteds to tekniske centre, der blandt andet dækker byplanlægning, miljø og natur. Jeanne Breinholdt Skelmosen er oprindelig uddannet som bygnings- og miljøingeniør og har desuden læst jura på Syddansk Universitet.

HERNING

Ny direktør for Teknik og Miljø

Herning har ansat Sofie Faarup Britze som ny chef for teknik og miljø. Hun overtog stillingen den 1. august efter Lotta Sandsgaard, der er vendt tilbage til Norddjurs Kommune, nu som miljø- og kulturdirektør. Sofie Faarup Britze er 34 år og cand.jur. Hun har arbejdet som jurist i Teknik og Miljø i Vejle Kommune fra 2011. Efter små fire år her kom hun i 2015 til Vejle kommunalbestyrelse som afdelingsleder for areal-erhvervelse.

RANDERS

Overtager direktør for Børn og Skole fra Vejen

Michael Maaløe flytter sine kompetencer fra stillingen som direktør i Vejen med ansvar for Dagtilbud, Skole, Sundhed og Familie til Randers, hvor han er blevet ansat

40 ÅR

Borgmesteren, der lægger arm, men nægter at give hånd

”Vi fortsætter kampen der, hvor banderne måtte stikke deres grimme hoved frem.”

Sådan skrev Peter Rahbæk Juel for nylig på Facebook, hvor han glædede sig over, at Black Army nu har opsagt lejemålet og forladt deres bandeklubhus på Nyborgvej i den fynske hovedstad. Odense-borgmesteren, der arvede de gyldne kæder fra Anker Boye, er blevet kendt som manden, der gerne lægger arm med banderne, men nægter at give hånd til dem.

- De har blod på deres hænder. De har tæsket udsatte, de har afpresset butikker, de styrer et hårdt og brutalt narkomarked og prøver at sætte sig på områder af byen, så de skal ikke have den ære, at den til enhver tid siddende borgmester skal give dem hånden, sagde han til TV2-Fyn i foråret. Socialdemokraten, der er vokset op i det fynske socialdemokratis ungdomsorganisation, fylder 40 år den 6. oktober. Han har siddet i byrådet gennem ti år og haft flere rådmansposter. Privat er han gift med Christina Rahbæk Juel og har to sønner.

som direktør for Børn og Skole. Michael Maaløe er 57 år og uddannet socialpædagog og har desuden taget en række efteruddannelser i ledelse samt en master i Offentlig Ledelse fra Syddansk Universitet. Han fik sit første job som leder i 1999 og har siden bestridt lederjob indenfor en række områder lige fra borgerservice og jobcenter til familie- og skoleområdet.

VEJLE

Vejle henter budgetchef i Fredericia

Ina Fejring har overtaget stillingen som Vejles budget- og finanschef efter Søren Bork Hansen, der i foråret rykkede til Kolding som arbejdsmarkedschef. Hun kommer fra en stilling som afdelingsleder for budget og analyse i Fredericia, skriver Danske Kommuner.

Hun har tidligere i sin karriere arbejdet på ældreområdet i Skanderborg, i Århus Amt på driftsområdet for voksne

handicappede og siden i Aarhus, Vejle og Fredericia, hvor hun fra 2012 var afdelingsleder for Budget og Analyse.

TØNDER

Direktør fra Grønland retur til Sønderjylland

Sønderjyden Grethe H. Nielsen siger farvel til Nuuk i Grønland og vender tilbage til Sønderjylland for at blive ny direktør for Social, Arbejdsmarked og Sundhed i Tønder Kommune. Siden 2013 har Grethe H. Nielsen været forvaltningsdirektør for Velfærd, Arbejdsmarked og Erhverv i Nuuk. Den kommende direktør i Tønder er uddannet indenfor retorik, kommunikation og formidling ved Aarhus Universitet og har efterfølgende gennemført en række andre uddannelsesforløb blandt andet i ledelse. Grethe H. Nielsen, der er 53 år, tiltræder sit nye job på Tønder Rådhus den 1. oktober.

SORØ

V-politiker i Sorø smidt ud for enegang

Venstre i Sorø har besluttet, at Birgitte Hansen ikke længere skal være medlem af partiet og dermed heller ikke af den byrådsgruppe, som hun har haft plads i siden januar 2014, skriver Sjællandske. Årsagen er politiske uoverensstemmelser, oplyser partiformandsformand Ninna Wiese Pedersen og gruppeformand Rolf Clausen. Birgitte Hansen har ved flere lejligheder undladt at stemme sammen med de øvrige fire i sin byrådsgruppe - senest i en sag om byggeplaner.

Stat

DIGITALISERINGS-STYRELSEN

Vicedirektør avancerer i styrelse

Rikke Hougaard Zeberg er nu ansat som direktør i Digitaliseringsstyrelsen. Hun har været konstitueret direktør siden juni, da Lars Frelle-Petersen stoppede som direktør, og været vicedirektør siden 2012, oplyser styrelsen. Med i rygsækken har den nye direktør også erfaring som blandt andet underdirektør i DR Nyheder, kontorchef i Finansministeriet og mange år i Erhvervsministeriets koncern. Den røde tråd igennem hendes karriere har været tværoffentlige emner som styring, effektivisering, afbureaukratisering og digitalisering. Rikke Hougaard Zeberg kommer til at stå i spidsen for en styrelse med 240 medarbejdere.

Organisationer

LANDDISTRIKTERNES FÆLLESRÅD

Direktør holdt tre måneder efter forfremmelse

Kun tre måneder blev til det for Allan Andersen som administrerende direktør for Landdistrikternes Fællesråd; så ville bestyrelsen have 'en ændret ledelsesprofil'. Samme bestyrelse forfremmede så sent som 8. juni i år samme Allan Andersen fra sekretariatschef til posten som direktør, men 5. september var det slut. Om årsagen til, at direktørperioden blev så kort, oplyses blot, at 'bestyrelsen ønsker en ændret ledelsesprofil'. Bestyrelsen har konstitueret sin næstformand, Karsten Gram, som daglig leder, indtil stillingen genbesættes. En rekrutteringsproces er allerede igangsat, oplyser fællesrådets bestyrelse.

VENSTRES UNGDOM

Ny landsformand

Det blev 21-årige Jakob Sabroe, der overtog VU-formandsposten fra 24-årige Chris Preuss, landsformand siden 2015. Jakob Sabroe har indtil nu været næstformand og VU-formand i hjembyen Skanderborg.

Fødselsdage:

● **26.9.:** Tidl. finansminister Knud Heinesen (S), 85 år.

● **27.9** Psykiater og misbrugsekspert Henrik Rindom, 70 år.

● **28.9.:** Tidl. forskningschef og præsident for Danmarks Naturfredningsforening Svend Bichel, 75 år.

● **28.9.:** Rigsrevisor Lone Strøm, 50 år.

● **1.10.:** Professor emeritus, dr.oecon. Martin Paldam, 75 år.

● **2.10.:** Journalist Hans V. Bischoff, 85 år.

● **6.10.:** Folketingsmedlem Karen Klint (S), 70 år.

● **9.10.:** Tidl. folketingsmedlem Charlotte Dyremose, 40 år.

NYBORG STRAND®
HOTEL OG KONFERENCECENTER

Skal vi mødes igen ...

Langt de fleste af vores kunder vender tilbage. Måske fordi vi ligger naturskønt midt i landet. Du er også velkommen. Igen og igen.

82%
VENDER
TILBAGE

Hele
Danmarks
mødested

Østerøvej 2 5800 Nyborg 65 31 31 31 nyborgstrand.dk

Lundgaard Konsulenterne

■ Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere

■ Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse

■ Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i virkeligheden arbejder sammen

■ Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer

■ Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

www.lundgaard-konsulenterne.dk

Af Dorte Toft. Nasty Woman

"Jeg byggede ikke bomben - viste blot, den fandtes"

Det hænder, at jeg forbander dem, der udvikler kunstig intelligens. Senest da det kom frem, at et par forskere har udviklet en algoritme, der ud fra fotos fra dating-tjenester fortæller, om en person er homoseksuel eller ej.

Hvem husker ikke det regime, der ville elske et sådant værktøj til identificering af de anderledes? Den dag i dag er der lande, hvor homoseksualitet kan lede til fængsling og i værste fald til døden ved lynchning eller statslig henrettelse.

Ekstra forbandet blev jeg, fordi det var to forskere ved Stanford University i Californien, der havde brugt intelligens og forskningsmidler på det. Kunne de ikke have brugt begge dele til noget, der er mere brug for?

Andre vil gøre det

På Twitter nævnte jeg, at man ikke behøver at udvikle alt, bare fordi man kan, men fluks landede der følgende reaktion: "Samme (forkerte) argument som, at man som virksomhed ikke skal kannibalisere egne produkter. Hvis du ikke gør det selv, vil andre".

Jovist. Historien har vist, at der altid vil være nogle videnskabsfolk ivrige efter at lade sig spænde for syge regimers afsporede mål. Men historien har også lært os, at hvad forskere finder ud af på egen hånd, lynhurtigt kan bruges og misbruges enten i kommercielt eller politisk øjemed.

Den ene af de involverede Stanford-forskere, ph.d. i psykologi Michal Kosinski, har før været i vælten. Han er specialiseret i, hvad der kaldes psyometri - en gren af psykologien, hvor der måles på data. Kosinski blev for alvor kendt i 2013, da han var ansat på University of Cambridge.

Afslører personlighedstræk via data

Berømmelsen skyldtes to styks publiceret forskning, der viser, at folks personlighedstræk kan aflæses alene af deres færd på websteder inklusive på Facebook og andre sociale medier. Er personen ekstrovert eller ej, af den bekymrede type eller ej, åben overfor nyt eller ej, etcetera.

Det var lige på kornet, hvad angår medieinteressen. Kunstig intelligens, der samler et puslespil af brikker, som tilsammen afslører et menneskes karaktertræk.

Publikationernes titler var "Private traits and attributes are predictable from digital records of human behavior" og "Manifestations of User Personality In Website Choice And Behaviour On Online Social Networks. Machine Learning".

I 2015 fulgte Michal Kosinski, der er fra Polen, op med en publikation, hvis budskab

I Spielberg-filmen "Minority Report" fra 2012 opklarer Tom Cruise og hans politikolleger drab, før de begås, fordi de kan forudse fremtiden. Nu mener forskere i virkelighedens verden, at de kan se på folks ansigter, om de er homoseksuelle eller kriminelle. Dele af forskningen bliver brugt til at påvirke vælgere.

Foto: Ritzau Foto

var, at computere er dygtigere end mennesker til at bedømme personlighed.

Brexit og Trump

Kosinski fik også bred medieomtale, fordi hans forskningsmetoder kan være adopteret af analysefirmaet Cambridge Analytics, der påvirkede såvel Brexit-afstemningen som Trump-valget.

Ved man, hvad en vælger tænder på og hader, så ved man, hvordan personen bedst kan påvirkes. Så farvel til det kostbare propaganda-massebombardement via tv og aviser. Ind med den billige nålestikspropaganda på mail og Facebook, skræddersyet efter modtagerens sympatier og antipatier, og usynlig overfor afsenderens politiske modstandere.

Nul transparens

Ved det seneste amerikanske valg blandede russiske aktører sig også i prægningen for at sikre Trump valget. Facebook bekræftede for et par uger siden, at man mod betaling lod russiske profiler køre reklamer målrettet visse segmenter. Indholdet var i Clintons disfavør.

Intet medansvar

Michal Kosinski blev af mediet Motherboard i januar 2017 spurgt, om han havde en slags medansvar for vælgermanipulationen. Svaret i artiklen "The Data That Turned the World Upside Down" lød således: "Nej. Det er ikke min fejl. Jeg byggede ikke bomben. Jeg viste blot, at den eksisterer".

Nu har han præsenteret endnu "en bombe" - vist, hvorledes alene portrætfotos med ganske pæn sikkerhed afslører et menneskes seksuelle præference.

Tidligere på året kunne kinesiske forskere fortælle, at deres neurale netværk alene ud fra ansigtstræk kunne afsløre, hvem der er kriminel, og så er vi næsten sprunget ind i filmen Minority Report, hvor folk anholdes, før de begår en forbrydelse.

Kosinskis "bombe" minder mig også om de forskere fra Storbritannien og Indien, hvis system kan afsløre et maskeret ansigt - så farvel til beskyttelse af demonstranter imod diktaturer.

Next in line er vel systemet, der afslører jøden ud fra ansigtstræk, omgangskreds, lit-

teratur med videre. Hvis det system ikke også allerede foreligger.

Kosinski i det godes tjeneste

Ifølge Motherboard - det medie, der kiggede på Kosinski-forskning i relation til Brexit og Trump - mener forskeren sig at være på en helt anden mission, nemlig at fortælle om faren ved udviklingen.

Kan man tro på det? Vil han vitterlig advare? Jeg tog et kig på det 10 minutter lange interview, som blev vist i Norden i april 2017, få måneder efter Motherboard-artiklen. Michal Kosinski var hos Skavlan, værten for det populære svensk/norske underholdningsprogram af samme navn. Emnet var den kunstige intelligens' overlegenhed og valgpåvirkning. Mit indtryk var ikke, at hans mission er at advare.

Ifølge Kosinski var der på sin vis intet nyt under solen. Politikere har altid forsøgt at påvirke, og begge parter i den amerikanske valgkamp havde lige gode muligheder. Desuden fik de jo folk engageret mere i demokratiet takket være de personificerede beskeder. Skavlan selv måtte pege på, at teknologien også blev anvendt til at få visse folk til at undlade at stemme.

Berømmelsens belønning

Min kyniske side bjæffede. Der er fordele ved "15 minutes of fame" også blandt dem, der burde sigte højere - forskerne. Mange kæmper en indædt kamp om at få opmærksomhed, bevillinger og måske generøst betalt optræden ved kommercielt orienterede konferencer samt et vellønnet fellowship hos politiske tænketanke, der er blandt nutidens stærke lobbyister.

Eller har jeg overset en værdi med homoidentifikationen? Hvis signalet ligger i fysiske træk - som noget medfødt - vil det så styrke accepten af, at homoseksuel er noget, man ofte er fra naturens hånd og ikke noget, man bliver?

Vil teenageren, der er midt i en hvirvelstrøm af hormoner og i tvivl om sin seksuelle observans, mene, det er en hjælp at få afgjort spørgsmålet her og nu via en app, der rummer Kosinski-algoritmen?

Fejl og stigmatisering

Hvad, hvis app'en tager fejl? Det gør den nu i 19 procent af tilfældene, hvad angår mænd - lidt mere, hvad angår kvinder.

Vil det måske være teenagedrengens skolekammerater, der slår beviset for, at han er bøsse, op på de sociale medier - sådan bare for sjov?

Hvad med knægtens chance for at nå 1.-divisions-fodboldholdet? Vil hans foto udelukke ham fra at kunne arbejde med børn i lande, hvor homofobien er udtalt? Vil afsløringen blive en betalbar feature på datingsites, så ham, der vitterlig kun tænder på kvinder, alligevel berøves alle chancer?

Dette er ikke en appel for at få standset forskning i "bomber" - blot en påmindelse om, at forskere har et medansvar for at præge forskningens retning og for - når forskningen kan misbruges - at advare højlydt om konsekvenserne. Og lovgiverne i demokratierne skal lytte i tide, så befolkningen ikke prisgives et kaskask mareridt.

Dorte Toft er freelancejournalist og blogger. Kendt fra Stein Bagger-sagen og for sit arbejde med IT-sikkerhed.

"Next in line er vel systemet, der afslører jøden ud fra ansigtstræk, omgangskreds, litteratur med videre. Hvis det system ikke også allerede foreligger."